

[Askjær Jørgensen]

vil man ikke gerne have rørt ved. Derfor er det selvfølgelig mere behændigt at påstå noget helt andet.

Jeg pegede konkret på, at de, der sørger for produktionen i dette samfund, bør have lige så gode betingelser som de andre, som er favoriserede. Jeg gav et eksempel med en kommunaldirektør, der på grund af uheldige faktorer står med 2 mill. kr., når han ryger ud af sit job. Men hvad får en selvstændig erhvervsdrivende?

Det er sådan nogle ting – det forstår jeg – man ikke ønsker at diskutere fra regeringens side. Det må vi så tage til efterretning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Askjær Jørgensen (FP) (se foran)

forkastedes, idet 10 stemte for, 102 imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Af Svend Auken (S) m. fl.
(Fremsat 13/1 83).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 9 og 10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af de gennemførte stramminger vedrørende supplerende dagpenge, vejrligsarbejdsløshed m.v.

Af Waldorff (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS).
(Fremsat 12/1 83).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af ændringer af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m. fl.
(Fremsat 14/1 83).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Socialdemokratiet har stillet forslag om to ændringer af arbejdsløshedsloven. For det første ønsker partiet en ændring af reglen om udbetaling af supplerende dagpenge, således at medlemmer, der arbejder 16 timer eller derunder om ugen, kan bevare deres individuelle sats og kun medlemmer, der arbejder over 16 timer om ugen, skal have udbetalt supplerende dagpenge efter den særlige sats, der gælder for nyuddannede.

For det andet ønsker socialdemokratiet en ophævelse af reglen om, at retten til dagpenge bortfalder i de første tre dage af en ledighedsperiode, der skyldes vejrlig.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at baggrunden for at indføre de regler, som man nu ønsker ændret, var ønsket om at spare henholdsvis 400 mill. kr. på de supplerende dagpenge og 200 mill. kr. på vejrligsdagpengene, men bag gennemførelsen af reglerne lå også, at arbejdsløshedsforsikringsmidler kun skal anvendes til dækning af egentlige forsikringsmæssige forhold. Særlig for så vidt angår de nye regler om supplerende dagpenge lå det hensyn bagved, at der på arbejdsmarkedet er sket en uheldig tilpasning af strukturerne til dagpengesystemet, altså det, vi mere traditionelt kalder for dagpengetænkning.

Det er uacceptabelt, at et privat ansættelsesforhold delvis finansieres af arbejdsløshedsforsikringsmidler. En del af de dagpenge, der udbetales i dag, bør rettelig være en udgift, der dækkes af de direkte implicerede parter.

Ved lovændringen blev det accepteret, at ledighed som følge af vejrlig er atypisk i forhold til arbejdsløshedsforsikringssystemet, da vejrligsledige kun vanskeligt kan anvises arbejde.

Jeg skal i denne forbindelse henlede opmærksomheden på de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Heraf fremgår det, at det er regeringens opfattelse, at det økonomi-

[Arbejdsministeren]

ske tab for lønmodtagerne i disse tilfælde ikke bør dækkes af arbejdsløshedsforsikringssystemet, men bør være et anliggende for de direkte implicerede parter, eventuelt ved de igangværende overenskomstforhandlinger, og af den grund træder reglen først i kraft den 1. marts 1983.

Da det kunne forudses, at der med hensyn til de supplerende dagpenge kunne opstå problemer inden for fagområder med mange kortvarige arbejdsforhold, blev der i loven indføjet en bemyndigelse til arbejdsdirektøren til at fastsætte særregler inden for disse områder. Arbejdsdirektøren har udsendt en bekendtgørelse, som undtager medlemmer inden for en række fagområder fra nedsættelse af dagpengene, når de i en uge har arbejdet 15 timer eller derunder.

Undtagelsen omfatter midlertidige medhjælpere inden for undervisningsområdet, dag- og døgninstitutions- og klubområdet, søfartsområdet, butiks- og kontorområdet, pleje- og sundhedsområdet og medlemmer beskæftiget med enkeltopgaver inden for hotel- og restaurationsområdet og skuespiller-, musiker- og artistområdet.

Desuden omfatter undtagelsen medlemmer beskæftiget med ekstraordinære arbejdsopgaver som følge af vejrsmæssige forhold el. lign., f. eks. snerydning. Undervisere, der af normerings- og arbejdsmæssige årsager ikke kan opnå fuld beskæftigelse, omfattes også af lempelserne.

Hvis der for andre fagområder senere kan påvises tilsvarende forhold som dem, der ligger bag de nu givne dispensationer, vil yderligere lempelser blive overvejet.

For så vidt angår havnearbejderne skal jeg bemærke, at regeringen og mange med den mener, at deres problemer er en følge af en u hensigtsmæssig beskæftigelsesstruktur, som vi gerne vil have ændret.

Der er derfor ved en bekendtgørelse fra arbejdsdirektøren for resten af indeværende overenskomstperiode givet en regel om, at havnearbejdere, der arbejder 16 timer eller derunder om ugen, beholder deres normale dagpengesats.

Derved får parterne mulighed for at forhandle sig frem til en mere hensigtsmæssig struktur, og jeg mener, at regeringen hermed har strakt sig så langt, som man kan, når man ser på, at havnearbejderne er inde i en overenskomststridig konflikt med betydelige

økonomiske virkninger for meget store dele af det danske samfund.

For at summere op: regeringen mener, at problemerne for de særligt udsatte grupper er løst, og at der ikke er noget behov for en generel regel.

Ser man på socialdemokratiets forslag, tror jeg, man kan forestille sig, hvilke muligheder for omgåelse dette giver. En sådan regel ville være administrativt nem, men den ville åbne mulighed for omgælder. F. eks. kunne man indrette sig på at arbejde 2 dage den ene uge, 4 dage den næste uge, der kunne etableres arbejdsfordelingsordninger på 2 dage om ugen, eller et medlem kunne indrette sig permanent på at arbejde 2 dage om ugen med supplerende dagpenge.

Forslaget vil endvidere modvirke de strukturændringer, som regeringen anser for hensigtsmæssige for de dele af arbejdsmarkedet, der nu er præget af løse og uregelmæssige strukturer, f. eks. havnearbejderområdet.

En gennemførelse af socialdemokratiets forslag vil i virkeligheden være en falliterklæring, en kapitulation over for havnearbejderne, hvoraf en særdeles stor del vil få lov til at fortsætte med kort arbejdstid og store supplerende dagpenge og i realiteten få nedsat arbejdstiden med stort set fuld kompensation hen over hovedet på andre faggrupper i det danske samfund.

Socialdemokratiet anfører i bemærkningerne, at ledige straffes økonomisk ved at tage kortvarige job. Dette problem er løst nu. På de områder, hvor den generelle regel vil medføre reelle problemer, er der af arbejdsdirektøren udstedt særregler, der løser disse problemer, bl. a. inden for hotel- og restaurationsbranchen, som nævnes af socialdemokratiet. Det er således ikke nødvendigt at opfordre regeringen til at bruge dispensationsmuligheden i arbejdsløshedslovens § 51, stk. 4, da dette er sket. Hvis der for andre fagområder senere kan påvises lignende forhold, vil man overveje yderligere dispensationer, og begrundelsen for at stille dette forslag er derfor stort set bortfaldet.

På denne baggrund kan regeringen ikke gå ind for lovforslaget, ligesom man må gå ud fra, at de partier, der stemte for ændringerne i arbejdsløshedsloven i oktober og dermed tilkendegav et medansvar for den økonomiske kursændring, der er nødvendig for at rette op på landets økonomi, også vil stemme

[Arbejdsministeren]

imod dette forslag, som altså indebærer merudgifter på godt 400 mill. kr.

Med hensyn til B 43 vil jeg sige, at for så vidt angår forslaget punkt 1 og 2 kan jeg henvise til, hvad jeg sagde til socialdemokratiets forslag.

For så vidt angår punkt 3, om mindstekravet til ledighedens længde, som nu er hævet fra 8 til 10 timer, vil jeg gerne pege på, at der tidligere kunne modtages dagpenge ved virksomhedslukning og hjemsendelse af lønmodtagere en enkelt dag.

For at forhindre utilsigtet anvendelse af denne regel, også i tilfælde af dagpengetænkning, hævde man kravet fra 8 til 10 timer. Ændringen medfører samtidig, at der ikke kan modtages supplerende dagpenge ved en ugentlig arbejdstid på mere end 30 timer, hvilket svarer til lovens grænse for fuldtidsforsikring.

Til punkt 4 kan jeg sige, at indførelsen af reglen om, at der stilles krav om ledighed 40 timer før eller 40 timer efter søgnehelldage, også har til formål at forhindre utilsigtet anvendelse af dagpengesystemet, i dette tilfælde ved kortvarige virksomhedslukninger omkring søgnehelldage.

Jeg kan også oplyse, at en gennemførelse af VS' forslag vil betyde en merudgift for staten på 875 mill. kr. om året. På baggrund heraf vil jeg opfordre til, at man stemmer nej også til dette forslag.

Beslutningsforslag nr. B 45 går jo faktisk ud på at ophæve hele den lov, som blev vedtaget i oktober, det vil sige reglerne om supplerende dagpenge, vejrlig, medlemsbidrag, arbejdsgiverbidrag, og tillige at genindføre pristalsregulering af dagpenge og efterløn og hyppigere mulighed for ny beregning af dagpenge.

Det foreslås ikke samtidig at ophæve de administrativt gennemførte ændringer, forhøjelse af mindstekravet til ledighedens længde fra 8 til 10 timer om ugen, før der udbetales dagpenge, og indførelse af kravet om ledighed 40 timer før eller 40 timer efter søgnehelldage som betingelse for ret til dagpenge for helligdagene.

Til det skal jeg bemærke, at jeg er glad for, at SF dog kan se det rimelige i disse administrativt fastsatte regler, for ellers havde man vel også foreslået dem ophævet.

Men jeg kan oplyse, at hvis SFs forslag blev gennemført, ville det koste statskassen

omkring 4,5 mia kr. i 1983 og 6,5 mia kr. i 1984, og jeg må allerede af den grund afvise det. Jeg skal i den forbindelse i øvrigt henvise til mine bemærkninger til socialdemokratiets forslag.

Forslaget om nedsættelse af en arbejdsgruppe til at gennemgå loven kan heller ikke få regeringens støtte; der har nemlig gennem længere tid været arbejde i gang for at forenkle og forbedre arbejdsløshedslovgivningen. Regeringen har nedsat en arbejdsgruppe på departementschefsniveau, hvis arbejde har resulteret i forslag til forenklinger.

Desuden er arbejdsløshedsforsikringsområdet blevet gennemgået af en i 1980 nedsat arbejdsgruppe under administrationsdepartementet, og dette arbejde har resulteret i en rapport, der blev færdig i 1981.

Endvidere har arbejdsdirektoratet løbende et arbejde i gang med at forenkle og forbedre arbejdsløshedsforsikringssystemet. Det har foreløbig resulteret i, at man har samlet en række regler i bekendtgørelser af mere generel karakter med tilhørende vejledninger, og at der er blevet udstedt en regelsamling, der er systematisk opdelt.

Arbejdsministeriet bestræber sig også løbende for at forenkle systemet, at bevare forsikringsprincippet og at undgå, at forsikringsmidlerne anvendes som erhvervstilskud. Både arbejdsministeriet og arbejdsdirektoratet er lydhøre over for forslag til forbedringer, der kan komme fra arbejdsløshedskasserne, Arbejdsløshedskassernes Samvirke og andre brugere af systemet eller andre i øvrigt.

Det glæder mig i øvrigt at se, at SF på nogle områder kan støtte regeringens synspunkter, for jeg kan se af bemærkningerne, at partiet er enig i, at der på dele af arbejdsmarkedet er u hensigtsmæssige beskæftigelsesstrukturer, som det vil være en fordel at få ændret. Jeg går ud fra, at SF så også kan være enig med mig i, at dette også gælder for haveområdet.

Dyremose (KF):

Socialdemokratiet har længe givet udtryk for, at der sker utilsigtede anvendelser af arbejdsløshedsdagpengesystemet. Det gav sig f. eks. udtryk i, at socialdemokratiet i den økonomiske plan, som blev forelagt den 1.

[Dyremose]

september, foreslog besparelser på 1 mia kr. i 1983 og 1,1 mia kr. i 1984.

Synspunktet bliver gentaget i bemærkningerne til det lovforslag, vi behandler i dag, og jeg vil gerne citere fra de almindelige bemærkninger:

»Socialdemokratiet er principielt af den opfattelse, at alle muligheder for misbrug af dagpengereglerne fra arbejdsgivere og deres ansatte må bremses, og at der må gribes ind over for forvridninger af overenskomstsystemet i kraft af dagpengereglerne.«

Dette synspunkt er vi fra konservativ side fuldkommen enige i.

Så tilføjer socialdemokraterne i bemærkningerne:

»Men vi vender os imod ensidige og dårligt gennemtænkte indgreb over for den ene part på arbejdsmarkedet.«

Sådan opfatter vi ikke de indgreb, der blev gennemført den 16. oktober, men jeg vil gerne spørge: når socialdemokratiet nu vender sig imod et par af de forslag, vi fik gennemført den 16. oktober, hvad vil VS eller socialdemokratiet så i stedet for?

Som arbejdsministeren nævnedes i sit indlæg, vil L 101, hvis det bliver gennemført, koste ca. 400 mill. kr., fordelt med 200 mill. kr. på hvert af punkterne. Hvad er det så for nogen besparelser, socialdemokratiet vil gennemføre til 1 mia kr., hvoraf de 400 mill. kr., så vidt jeg har forstået på dagspressen, skulle være til supplerende dagpenge?

Jeg har tidligere opfordret hr. Svend Auken til at offentliggøre sine egne planer. Hvorfor er det ikke sket? Er det, fordi de til forveksling ligner de forslag, som et folketingsflertal rent faktisk har gennemført? Indtil hr. Svend Auken har offentliggjort de notater, han i sin tid arbejdede med, må det være berettiget, at vi regner med, at de socialdemokratiske planer stort set var identiske med det, vi gennemførte i oktober.

Det er på denne baggrund både mærkværdigt og beklageligt, at socialdemokratiet deltager i kapløbet på venstrefløjens om at komme med ændringsforslag til de love, som man ikke fandt det nødvendigt at komme med ændringsforslag til i oktober.

Jeg er ked af at skulle sige det, men det ser desværre ud til, at socialdemokratiet har ladet sig rive med af havnearbejdernes helt urimelige og overenskomststridige arbejdsnedlæggelser. Ellers er der i hvert fald ingen

grund til, at man kommer med forslag nu, for vi kendte tingene i oktober, som vi kender dem i dag, og man kunne lige så godt være kommet med ændringsforslagene i oktober.

Det har været kendt, at der kunne opstå problemer inden for de fagområder, der har mange kortvarige arbejdsforhold. Lad mig blot henvise til bemærkningerne til lovforslag L 11, som blev forelagt folkettingen i begyndelsen af oktober, og som i en noget ændret form blev vedtaget den 16. oktober. Der står i bemærkningerne:

»Det kan således ikke udelukkes, at reglen« – og det er reglen om de supplerende dagpenge – »kan få utilsigtede konsekvenser for fagområder, der har mange kortvarige arbejdsforhold. Det foreslås derfor, at arbejdsdirektøren får en bemyndigelse til efter forhandling med landsarbejdsnævnet at fastsætte særlige regler for sådanne fagområder.«

I forlængelse af disse bemærkninger til lovforslaget var der en række udvalgs spørgsmål, hvor vi via udvalgs spørgsmålene fik diskuteret, på hvilke områder der skulle dispenseres, og på hvilke områder der ikke skulle, og hvilke antydninger man kunne give på daværende tidspunkt. Der var altså intet overraskende i, at der skulle gives dispensationer. Arbejdsdirektøren har altså ikke givet dispensationer i forbindelse med de overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, men man har handlet i naturlig forlængelse af det, der allerede blev sagt i september.

Det samme kan man desværre ikke sige om socialdemokratiet, der allerede i oktober kunne være fremkommet med ændringsforslagene. Den bemyndigelse, der kom i lovforslaget, om, at arbejdsdirektøren kunne give dispensationer, er nu udmøntet i en bekendtgørelse af 13. januar. Med de dispensationer, der er givet, regner vi med, at de forudsete problemer for visse grupper er løst, men vi er tilfredse med, at det er bebudet, at bekendtgørelsen optages til revision med virkning fra 1. januar 1984.

Vi må derimod advare kraftigt imod at gennemføre den generelle bestemmelse, som socialdemokratiet foreslår, at alle, der arbejder mindre end 16 timer, skal have udbetalt det fulde dagpengebeløb. Hvis det bliver vedtaget, fjerner man det pres, der nu er på bl. a. arbejdsgiverne i de danske havne og på

[Dyremose]

de aktionerende havnearbejdere om at få gennemført en strukturændring, der er helt nødvendig for at sikre, at det ikke er det offentlige og dermed de hårdt plagede skatteborgere, der skal finansiere en helt uhensigtsmæssig ansættelsesform.

Der er givet dispensation for dette område til den 6. marts, så parterne kan forhandle sig frem til en ny struktur. Jeg håber, man udnytter denne dispensation, og jeg er i denne forbindelse meget glad for at se forhenværende statsminister Anker Jørgensen refereret for nogle udtalelser, han fremkom med på et møde i går – jeg citerer fra B.T. i dag, hvor Anker Jørgensen advarede havnearbejderne og ifølge B.T.s referat sagde:

»Vi billiger ikke det, der sker – jeg advarer og henstiller. Vi skal larme, men ikke som nogle af havnearbejderne gør i øjeblikket. Måske er det ikke havnearbejdere. Måske er det nogle, der rejser rundt og laver ballade.«

Hvis det er korrekt citeret, vil jeg godt sige, at det er kloge udtalelser. Det ville være en lykke, om vi som et led i debatten i dag kan få en meget klar markering fra et meget stort flertal i folketinget af, at det er urimeligt, at der foregår en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse på havnene, og at vi derfor får en klar markering af, at det store, brede folketingsflertal opfordrer havnearbejderne til at gå i gang her og nu.

Fra konservativ side vil vi gerne så stærkt, som vi kan, opfordre havnearbejderne til at genoptage arbejdet. Vi mener, at Specialarbejderforbundet af alle kræfter og med respekt for det arbejdsretlige system bør yde en kæmpeindsats for at få arbejdet på havnene i gang igen. Samtidig opfordrer vi arbejdsgiverne til at tage initiativ til forhandlinger, i det øjeblik de overenskomststridige arbejdsnedlæggelser er standset. Helt uskyldige virksomheder i i forvejen hårdt ramte brancher udsættes i øjeblikket for så store rystelser, at de er truet på deres eksistens. Vi er et samfund i økonomisk krise, og vi har ikke råd til disse urimelige konflikter; vi må og skal derfor have arbejdet på havnen i gang, og dér kan en klar markering fra et bredt flertal her i folketingssalen i dag være til gavn.

I B 43 går venstresocialisterne videre end socialdemokratiet. Det kan man jo ikke blive særlig overrasket over, men jeg har specielt noteret mig fra bemærkningerne, at venstre-

socialisterne i virkeligheden er kritiske over for den administrative mulighed for at gennemføre det socialdemokratiske forslag.

Så vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er lidt synd for SF, at man kom for sent i det kapløb på venstrefløjen og blev nummer sjok og først kom som det tredje parti med sit forslag, og det er derfor naturligt, at man som det tredje parti var nødt til at overbyde de andre og så foreslå det hele fjernet. Alle lovændringerne skulle væk igen.

Vi afviser selvfølgelig også SFs forslag. Vi har noteret, at SF som VS anfører, at det vil være vanskeligt at administrere det socialdemokratiske forslag, og så kan jeg ikke undlade at undre mig over nogle af bemærkningerne til SF-forslaget. Der står:

»Samtidig hermed skal der nedsættes en arbejdsgruppe af kompetente personer, der kan gennemgå loven, dens cirkulærer . . .« osv. Kompetente personer! Vil det sige, at SF, der ellers plejer at tale varmt og godt om de ansatte i arbejdsministeriet i såvel departement som direktorat, nu antyder eller direkte hævder, at det ikke er kompetente personer på det arbejdsmarkedspolitiske område? Det tror jeg ikke er tilfældet, men jeg synes, det kunne være rart med en præcisering, sådan at vi alle sammen er klar over, at SF ikke lige pludselig har fået det standpunkt.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg skal senere mere udførligt svare hr. Dyremose, men jeg synes, at hans meget polemiske bemærkninger fortjener en umiddelbar kommentar fra min side.

Ud fra devisen angreb er det bedste forsvaret undlod hr. Dyremose at fremføre ét eneste fornuftsargument for det, der nu er gennemført på arbejdsmarkedet, og det gjorde hr. Dyremose selvfølgelig, fordi han ved, det er et håbløst forslag, et forslag, der ikke lader sig administrere. I stedet gik han over til at angribe socialdemokratiet, og til det vil jeg gerne sige: når vi ikke stillede ændringsforslag i oktober, skyldtes det, at socialdemokratiet har den opfattelse, som det konservative folkeparti havde tidligere, at man ikke stiller ændringsforslag til lovforslag, man under alle omstændigheder vil stemme imod

[Svend Auken]

ved tredje behandling, også selv om de stillede ændringsforslag skulle blive vedtaget.

Det var vores opfattelse dengang. Både under udvalgsarbejdet og her i salen advarede vi regeringen mod at sætte dette forslag i gang, før det var gennemforhandlet med arbejdsmarkedets parter, og vi opfordrede regeringen til at tage kontakt med landsarbejdsnævnet, inden man gennemførte disse forslag.

Resultatet kender vi i dag. Det er desværre gået lige præcis så skidt, som vi dengang havde grund til at frygte. Når hr. Dyremose citerer mig og socialdemokratiet for en række udtalelser om at undgå utilsigtede virkninger af dagpengesystemet, er citaterne korrekte, men vi er fortsat af den opfattelse, at det ikke kun skal være den ene part, men begge parter på arbejdsmarkedet, der skal berøres. Derfor har vi tidligere stillet forslag om, at arbejdsgiverne bør betale de første otte timer af en ledighedsperiode – bare for at nævne ét eksempel. Samtidig har vi sagt, at der skal være den fornødne tid til at gennemføre disse ændringer, og man skal lytte til de parter og studere de overenskomstforhold, som bliver berørt af ændringerne.

Jeg skal senere mere detaljeret redegøre for vore principielle synspunkter, men bare disse bemærkninger til hr. Dyremose på dette tidspunkt af debatten.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er to ting, der kalder mig herop. Den ene er, at vi skulle være kommet for sent. For det første vil jeg sige: bedre sent end aldrig. Men vi er ikke kommet for sent. Vi var meget tidligt ude. Vi har arbejdet meget hårdt mellem jul og nytår med disse sager. Vi så, der blev annonceret et forslag fra socialdemokratiet, og regnede selvfølgelig med, at det var en del bedre end det, vi så det blev. Så tog vi konsekvensen og lavede vores eget forslag. Derfor er det ikke et spørgsmål om at komme for sent, for vi har arbejdet seriøst med disse ting hele tiden.

Det andet, jeg vil sige noget til, er den tilsyneladende konklusion, som hr. Dyremose drager, når han læser, at der i bemærkningerne til vores forslag står noget om kompetente personer, at det skulle betyde, at de, der har siddet der hidtil, har været inkompe-

tente. Det har jeg ikke skrevet et ord om, og det er ikke min tydning overhovedet. Den må stå for egen regning. Hvorfor vi har skrevet det på den måde, er, fordi vi vil have Arbejdsløshedskassernes Samvirke med ved bordet, når der skal laves ændringer.

Det er udmærkede mennesker, der sidder i arbejdsdirektoratet, men de fleste af dem har jo aldrig nogen sinde haft brug for dette system. Derfor ved de heller ikke, hvordan det virker i praksis. De kan læse sig til en del. Det er vi mange der kan, men man kan ikke læse sig til alt. Det er godt at have mennesker med, der præcis ved, hvordan tingene virker udenfor, i virkeligheden. Derfor siger vi: vi må have arbejdsløshedskassernes repræsentanter med ind i det udredningsarbejde, som alle, troede jeg, var enige i trængte sig meget, meget på.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at jeg bestræbte mig faktisk en hel del på ikke at være polemisk. Jeg mener, at sagen er alt for alvorlig til at være polemisk. Jeg håber, at hr. Svend Auken bemærkede og senere kommer ind på den opfordring, der var til, at vi i fællesskab skulle forsøge at få havnearbejderne i gang med arbejdet igen.

Men jeg vil gerne sige, at når jeg ikke fremkom med alle fornuftsargumenterne for det forslag, vi gennemførte i oktober, hænger det sammen med, at det blev behandlet ved første behandling, i udvalg, ved anden behandling, i udvalg og ved tredje behandling i oktober, og det er ikke vores lovforslag fra oktober, vi behandler nu. Det, vi behandler, er det socialdemokratiske forslag, og det er derfor, jeg beskæftiger mig med det.

Så sagde hr. Svend Auken, at man havde det princip, at man ikke stiller ændringsforslag til forslag, som man vil stemme imod. Synes hr. Svend Auken, at det er en mere hensigtsmæssig form, at man så efterfølgende skal belaste folketinget med at tage stilling til disse ændringsforslag i et selvstændigt forslag? Logikken er ikke indlysende. Hvis det var tilfældet, kunne man jo lige så godt have fremsat det den 17. oktober 1982, når vi var færdige med behandlingen den 16. oktober 1982, i stedet for at have ventet på havnearbejderstrejken.

[Dyremose]

Om det om landsarbejdsnævnet vil jeg sige, at landsarbejdsnævnet blev jo hørt. I et notat af den 13. oktober 1982 skrev landsarbejdsnævnet bl.a. – og det er meget relevant om netop det ene af de socialdemokratiske forslag:

»Landsarbejdsnævnet ser derfor frem til muligheden for ved hjælp af de administrative bemyndigelser, der er foreslået i § 51, stk. 4, at få lejlighed til at foretage relevante og administrativt simple afgrænsningsregler, der kan bevirke, at den administrative gevinst, der også er tilstræbt med forslaget, ikke forspildes.«

Det er rent faktisk det, der er sket.

Til fru Lilli Gyldenkilde skal jeg blot sige, at jeg ville gerne hjælpe med at rette den misforståelse, som også andre læsere kunne få ved at se SFs forslag, og det er altså sket nu.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg skal lige gøre en yderligere tilføjelse til min korte bemærkning fra før om hr. Dyremoses påstand om, at disse forslag, der i sin tid blev vedtaget af regeringen, er identiske med de socialdemokratiske forslag. Det er også en påstand, der har været fremme før i dagspressen. Om den vil jeg sige lige ud, at den er ikke sandfærdig. Der er dels nævnt forslag, som ikke er med her, men som vi overvejede, dels er der i hvert fald på tre områder tale om forslag, vi ikke har overvejet. Vi har aldrig overvejet, at man allerede ved 1 times arbejde i en ledighedsuge skal have nedsat sin understøttelse for 39 timer. Vi har aldrig overvejet at afskaffe vejrligsbestemmelserne. For det tredje har vi ikke drømt om, at dette kunne gennemføres uden forhandlinger og uden de fornødne tidsfrister for folk til at tilpasse sig de nye forhold på området.

Nu prøver hr. Dyremose at give det indtryk, at socialdemokratiet ikke fra starten har taget afstand fra havnearbejderstrejken. Jeg tror, at hr. Dyremose kan tage samtlige de udtalelser, jeg og andre er kommet med, til indtægt for det synspunkt. Men samtidig har vi bebredt regeringen, at den ikke på noget tidspunkt på trods af opfordring efter opfordring har været til at råbe op om en forhandling med andre partier i folketinget og

med organisationerne på arbejdsmarkedet om at løse de problemer, der vitterlig er opstået for tusindvis af familier og mange, mange hundrede virksomheder.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Hr. Svend Auken siger nu, at det ikke er sandfærdigt, at det regeringsforslag, der blev vedtaget, skulle være identisk med det socialdemokratiske. Det ved jeg ikke – jeg håber selvfølgelig, at det er korrekt – men jeg kender kun den tidligere regerings planer fra dagspressen. Det, jeg er interesseret i, er, at alle i det danske samfund kunne blive klart og entydigt overbevist om, at de socialdemokratiske planer var anderledes. Det, jeg er interesseret i, er et tilsagn fra hr. Svend Auken om, at det notat, som han fik udarbejdet i sit ministerium i sin tid, må blive gjort bekendt for offentligheden. Det tror jeg tjener hr. Svend Auken, når det er så entydigt, at det var anderledes end det, vi har gennemført. Det er det simple spørgsmål, som jeg har stillet, og som jeg gentager, og som jeg håber jeg får svar på.

Så er jeg glad for, at hr. Svend Auken igen i dag tager afstand fra havnearbejderstrejken. Jeg er glad for, at det bliver præciseret, at der er et bredt flertal i folketinget, der tager afstand fra disse overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, således at havnearbejderne lærer at forstå, at der ikke er genklang i folketinget for den type aktioner, ej heller hos socialdemokratiet. Derfor kan havnearbejderne lige så godt se at komme i arbejdstøjet og starte på havnen til mønstring i morgen tidlig.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg lyttede med stor interesse til, hvad hr. Svend Auken svarede hr. Dyremose. Der har jo gået nogle grumme historier, og jeg ved ikke, om det er sandt, om, at disse dagpenge-regler, ikke mindst vedrørende supplerende dagpenge, var det socialdemokratiske forslag, man havde taget op af skuffen. Da hr. Svend Auken nu siger, at i hvert fald på tre væsentlige punkter har socialdemokratiet ikke haft de planer, og nævner 8 timers reglen, vejrliget og det ikke at spørge landsarbejdsnævnet,

[Lilli Gyldenkilde]

så må jeg spørge hr. Svend Auken, om det var meningen efter det oplæg, man lagde frem i september måned, hvori der var dagpengefóringelser, at man ville lave tilsvarende regler for supplerende understøttelse, som den nuværende regering har lavet. Det er jeg, og det er befolkningen og ikke mindst havnearbejderne interesserede i at vide.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Svend Auken får ordet for en kort bemærkning. Ellers er det min hensigt i løbet af vinteren at vende tilbage til ordfórrækken.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg skal lette formandens opgave ved at lade dette være mit afsluttende indlæg.

Der er udarbejdet masser af papirer. Hvis man går i arkiverne, vil man sågar kunne finde papirer, som også på andre områder viser beregninger af forskellige forslag, som efterfølgende er blevet afvist af den daværende regering. Sådan er det også under den nuværende regering. Det er ikke normal praksis, at samtlige tekniske notater, der foreligger om en sag, offentliggøres. Det, der derimod offentliggøres, er selvfølgelig de tanker, hensigter, forslag, enhver regering har, og det må man stå til ansvar for.

Vores opfattelse var, som vi sagde det dengang over for offentligheden, at vi skulle nå et sparemål, og at det kunne gøres ved bl.a. at give arbejdsgivere, der hjemsendte folk, en bøde, ved bl.a. at skride ind over for visse faste forhold med hensyn til supplerende understøttelse og over for en række andre forhold med hensyn til beregning af dagpenge osv. Det har vi ikke lagt skjul på. På en række af disse helt centrale områder har vi aldrig overvejet eksempelvis forslag, der betyder, at hvis folk blot tager 1 times arbejde, skal deres understøttelse nedsættes i 39 timer.

Derfor må jeg stadig væk fastholde, at det er usandfærdigt og vedbliver med at være usandfærdigt, at man hævder, at det forslag, regeringen er kommet med, er identisk med vores forslag. Men det, at folk på et principielt punkt har en ensartet tankegang, som jo også går igen i bemærkningerne til SFs forslag, er jo ikke ensbetydende med, at man giver den fælles tanke et fælles udtryk i

praksis. Derfor stemte vi imod dette lovforslag i oktober, og derfor har vi fremmet det forslag, som er til behandling her i dag.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Jeg vil gerne præcisere, at jeg har ikke hævdet, at der er identitet, men jeg har bedt hr. Svend Auken bevise, at der ikke er det, ved at offentliggøre de notater, der var tale om. Jeg er godt opmærksom på, at det ikke er normal praksis, at samtlige tekniske notater offentliggøres, og det er jeg helt enig i, at sådan må det være.

Når man har tekniske notater den 30. august ifølge dagspressen og så den 1. september kan offentliggøre et beløb på 1 mia kr. og senere har bekræftet, som hr. Svend Auken har f. eks. i Børsen forleden dag, at de 400 mill. kr. vedrørte supplerende dagpenge, så er det mærkværdigt, at man ikke har påpeget, hvordan man skulle opnå denne besparelse på 400 mill. kr. på de supplerende dagpenge. For det mener jeg ikke man har, ej heller med det, hr. Svend Auken har sagt i dag.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal gøre det så kort, jeg overhovedet kan, men det er jo af yderste vigtighed, at vi ved, hvor denne sag ender. Jeg har dannet mig et indtryk af, hvor den ender. Det er, at socialdemokratiet også havde planer om at gribe ind over for supplerende hjælp. Hvor meget og hvor lidt de havde tanker om, kan vi jo ikke få noget at vide om, og det får vi jo nok aldrig. Men det får mig til at spørge, om det var nøjagtigt svarende til det forslag, der nu foreligger fra socialdemokratiets side, nemlig at der skulle lægges en grænse på 15-16 timer, og at man derefter skulle gribe ind. Var det det, man arbejdede ud fra, og er det faktisk det, man stiller som forslag nu? Det vil jeg gerne vide, for så har jeg fået klaret mit spørgsmål af.

Hans Jørgen Holm (V):

Det er ikke nogen kort bemærkning!

I bemærkningerne til såvel socialdemokratiets lovforslag som til SFs beslutningsforslag giver de to partier principielt tilslutning til

[Hans Jørgen Holm]

begrænsning af dagpengetænkning, SF dog kun for så vidt angår arbejdsgiverne. Dermed giver de to partier også støtte til det, der er hensigten i de omstridte paragraffer i regeringens gennemførte lov. Jeg synes, at vi skal konstatere denne enighed, hvor begrænset den end måtte være. Der er i folketinget en bred erkendelse af, at der er løn- og arbejdsvilkår, der indrettes efter de gældende dagpengeregler, at begge parter på arbejdsmarkedet kan have en interesse heri, og at det er nødvendigt at indrette dagpengesystemet på de aktuelle beskæftigelsesmæssige og økonomiske vilkår.

Så langt, så godt. Problemerne opstår, når de konkrete forslag skal udformes. Socialdemokratiet foreslår nu og ikke i oktober, at den nedsatte sats ikke skal gælde for personer, der har op til 16 timers beskæftigelse, og foreslår videre, at vejrligsbestemmelserne føres tilbage til den oprindelige form, men det er jo ikke nogen løsning.

For det første betyder 16 timers grænsen en legalisering eksempelvis af, at kassedamer i supermarkeder og discountbutikker kan arbejde i ugens sidste dage og få de maksimale dagpenge i ugens første dage. Ud over den dagpengetænkning, der kan ligge heri på lønmodtagersiden, er der tale om en klart urimelig og unfair konkurrence over for det, vi normalt kalder den lille købmand. Lignende eksempler vil der kunne gives stribevis af.

Om vejrligsbestemmelserne skal jeg blot spørge socialdemokratiet, om man mener, at det er det offentlige eller samfundets ansvar, at det regner og blæser. Jeg vil gerne vide det, ikke blot fordi det er stormvejr i dag, men det vil være godt at vide, for der er ganske store perspektiver i det, ikke mindst på udgiftssiden for de offentlige finanser, hvis det skal have en videre udbredelse til andre erhvervsområder.

På trods af hr. Svend Aukens opregning tidligere i dag af de forslag, som socialdemokratiet påtænkte – dem har vi ikke fået præciseret – mangler socialdemokratiet fortsat at give svar på, hvordan man ville spare den milliard kroner og specielt de 400 mill. kr., som ifølge socialdemokratiets spareplan fra august-september sidste år var planlagt, dengang socialdemokratiet havde regeringen.

SF er mere snedigt. Det tager slet ikke stilling til, hvordan problemerne skal løses. Man foreslår reglerne ført tilbage og dernæst, at

der skal nedsættes en arbejdsgruppe. Jeg forstår egentlig så udmærket, at man ikke kommer med konkrete forslag. Det kunne jo være farligt og give problemer på arbejdsmarkedet. Så er det nemmere at foreslå en kommission. Det havde ellers været interessant for os andre at vide, i hvilken retning planerne gik.

Jeg skal om arbejdsgruppen sige, at administrationsdepartementet allerede i august – eller var det juli – 1981 kom med en rapport om arbejdsløshedsforsikringen, så materialet har vi egentlig. Det er nok så meget de politiske beslutninger, der mangler.

VS' forslag er økonomisk mere beskedent end SFs, men det adskiller sig ved tilsyneladende at acceptere en række af de i efteråret gennemførte ændringer. Man tager til gengæld fat på nogle af de administrative ændringer, som SF tilsyneladende mener er helt i orden.

Generelt om de praktiske vanskeligheder, lovgivningen har givet på forskellige områder, skal man huske, at det har været hensigten at begrænse mulighederne for, at arbejdstager og arbejdsgiver indretter løn- og arbejdsvilkår efter dagpengereglerne, således at der varetages såvel erhvervsøkonomiske som sociale hensyn. Det er ikke dagpengelovens formål, men det er klart, at en opstramning giver spændinger på områder, hvor man har gjort de supplerende dagpenge til en forudsætning. Der er områder, hvor løn- og arbejdsvilkår mere eller mindre er udformet på baggrund af dagpengereglerne, men hvor der også kan være grundlag for dispensation. Venstre er opmærksomt på dette.

Jeg lagde mærke til ministerens bemærkning om, at arbejdsdirektøren på andre fagområder end de områder, hvor der er dispenseret, og hvor der senere kan påvises tilsvarende forhold som dem, der ligger til grund for de givne dispensationer, kan overveje yderligere dispensationer. Der er altså ikke lukket, og specielt ikke, hvis man selv viser vilje til at rette på de forhold, man selv har indflydelse på.

Jeg kan på venstres vegne ikke give støtte til nogen af de tre foreliggende forslag.

Glistrup (FP):

Den lov, som var gældende indtil 1. januar, var noget forfærdeligt møg. Den lov,

[Glistrup]

der trådte i kraft den 1. januar, er noget forrygende skidt. Den lov, som træder i kraft den 1. marts, er aldeles elendig og ubrugelig. De dispensationer, som bærer præg af arbejdsdirektørens hånd og arbejdsministerens ånd, er elendige, udelige og ubrugelige. De forslag, som nu er kommet fra socialdemokratiet er uanstændigt dårlige, uantagelige i enhver henseende. Det forslag, der er fremsat af VS, er dårligt og elendigt. Det forslag, der er fremsat af SF, er ubrugeligt, uantageligt og aldeles umuligt.

Derfor må vi konkludere, at når vi til sin tid ved tredje behandling skal til at stemme, vil vor afstemning ikke være baseret på, at det af de foreliggende alternativer, vi vælger, er et godt alternativ. Vi må hele tiden, som vi gjorde det i denne sag den 16. oktober, tage det, som er mindst dårligt. Det vil være sådan, at det, vi skal vælge imellem, er noget, som måske er 97,8 pct. dårligt, mod noget, der er 98,3 pct. dårligt. Det er de afvejninger, som simpelt hen må tages.

Jeg kan ganske roligt sige, at den karakteristik, jeg har givet af de forslag, vi kender, gælder også de forslag, vi ikke kender, for så vidt de måtte komme fra nogle af de otte andre partier her i tinget, for alle de andre otte partier er i den grad traditionsbundne, at de hænger sig i den ordening, som måske var meget rimelig i 1908 og til dels kunne gå i 1969-1970, men som er aldeles uanvendelig i det nuværende samfund. Man blander ting sammen, der intet har med hinanden at gøre. Man har som udgangspunkt en arbejdsløshedsforsikring, og folk må selvfølgelig tegne de forsikringer, de vil, fuldstændig uafhængigt af lovgivningsmagten, betale deres præmie, hvorefter man ud fra forsikringsbetingelserne kan beregne, hvordan man får sine dagpenge udbetalt eller ikke. Det er én ting.

Noget helt andet er: skal skatteyderne eller lovgivningsmagten blandes ind i det, så er det sociallovgivning, og så er det sociallovgivningsmæssige synspunkter, der skal ind. Man kan ikke køre denne sammenblanding varigt, som den nuværende lovgivning er baseret på. Derfor bliver ethvert forsøg på at få tingene klaret lige så umuligt, som Sisyfos' bestræbelser var i sin tid. Der kan ikke på det gældende lovprincips grund findes nogen løsning, som ikke er genstand for meget, meget indgående kritik, og hvor man meget,

meget let kan komme og sige, hvor ubrugeligt det er.

Det, som man skal gøre i denne situation, er for det første, at man skal skabe fuld beskæftigelse, sådan at vi ikke har nogen arbejdsløse. Og det er ganske enkelt, for det går kun ud på, at prisen på arbejdskraft skal være så lav, at det, det koster at købe arbejdskraften, er så lidt, at der kommer en større efterspørgsel efter arbejdskraften, end der er udbud. Så enkelt er det, og så må folk simpelt hen kompenseres ved, at de får skattelettelse og derigennem får den fornødne realindtægt. Det er den ene problemstilling, og i det omfang, man stadig måtte have mennesker i dette samfund, som ikke har al den beskæftigelse, de ønsker sig hver evig eneste dag, skal man gennemføre § 75-forslaget, hvor det er således, at de sælger deres arbejdskraft til det offentlige og får den betalt af det offentlige dag for dag. Det er så enkelt, at disse ting er tilgængelige for løsnin-ger.

Når vi skal til at løfte fligen for, hvad der antagelig vil ske, hvis de forslag, vi behandler i dag, kommer til afsluttende behandling, må vi sige, at vi finder, at alt taget i betragtning er forslagene, som de blev gennemført den 16. oktober, mindre elendige end de forslag, som vi har til første behandling i dag, men det, som vi er mest betænkelige ved ved forslaget fra den 16. oktober, er vejrligsbestemmelsen, hvor situationen er den, at regeringen har helt ret i, at til syvende og sidst skal man ikke betale fra samfundets, fra skatteydernes side, fordi det er blæsevejr, eller fordi det er regnvejr, eller for den sags skyld fordi det er solskin, så man ikke kan være tagdækker og ligge oppe på et paptag og asfalttag, fordi man bliver totalt ødelagt af det. Nu er jo den vejrligsparagraf, der er lavet, teknisk så dårligt udformet, at den faktisk ikke kommer til at genere nogen som helst, der forsøger at tænke sig om. Altså at man én gang for alle sørger for ikke at komme ind i denne karensperiode med de tre dage, så derfor behøver den ikke at få nogen som helst skadelige virkninger.

Men når man skal indrette tingene fra den nye overenskomstperiode således, at vejrligsituationen ikke skal betales af skatteyderne; men skal betales i form af lønninger, må man jo gøre sig klart, at man ikke kan klare sig med noget, der bare nærmer sig 4

[Glistrup]

pct.-rammen, som regeringen ønsker gennemført, for i øjeblikket er der jo masser inden for vejrligsdagene, hvad enten det er skovarbejdere, bygningshåndværkere eller mange andre, som simpelt hen er faldet i hak på den måde, at man har en indtægt, der er baseret på, at måske 10 pct., måske 15 pct., måske 20 pct. betales over arbejdsløshedsdagpengene. Så kan det jo ikke nytte noget at sige, at man kun kan få udligningen ved at give lønforhøjelser på mindre end 4 pct. i de tilfælde dér.

Der er altså en uforenelighed i de ting, som regeringen lægger op til. Det ville selvfølgelig være i orden, specielt hvis man havde gennemført dette i en fuld beskæftigelsesperiode, hvor man kunne sige til den skovarbejder, der ikke kan klare sig for de lønninger, som der nu kan gives ham i de 1.100 timer om året, at han kan få arbejde, eller hvor meget han nu kan få arbejde, som bryggeriarbejder eller som fabrikarbejder på Danfoss, alt efter hvor han nu måtte bo henne i landet. Men det kan man jo ikke, så længe man fører en sådan arbejdsløshedspolitik som den, der præger den nuværende regerings politik. Derfor må man altså gøre sig klart, at når man kører med arbejdsløshed, så kan man ikke forene vejrligsbestemelsen pr. 1. marts med, at man bare siger, at dette skal klares inden for 4 pct.-rammen også for dem, der er ramt af vejrligsforholdene.

Men under alle omstændigheder er det altså et meget, meget dårligt grundlag, som man behandler dette på, og det er ikke noget, der kan lattes ved, at man ved de såkaldte utilsigtede virkninger forsøger at klare sig igennem med at lave noget, der hedder en dispensation, for der er ikke nogen som helst rimelighed i, at en kirkesanger og én, der er i fiskeindustrien, eller én, der er gymnasielærerinde i spansk eller er hjemmehjælper i Frederiksværk, eller hvad der kan være tale om, at nogle pludselig skal have retten og nogle skal ikke have retten. Det er aldeles umuligt at sondre ud, at nogle er bedre end andre i den henseende, og for den sags skyld lige så umuligt at sondre ud og sige, at de, der har over 16 timer om ugen, er dårligere end dem, der har under 16 timer om ugen. Det vil selvfølgelig føre til, at man får alverdens omgælder inden for et bredt bælte, hvor man ellers ville have 17, 18, 19, 21, 22

timers arbejde, og man får simpelt hen tingene tilrettelagt ud fra dagpengetænkningen om, at de 16 timer er det, man skal nå, og nichts weiter.

Derfor er det utvivlsomt korrekt, når arbejdsdirektøren oprindeligt indtog den holdning over for lovgivningen fra oktober, at han overhovedet ikke ville anvende dispensationsmuligheden, fordi den kun kan føre til uretfærdigheder. Skulle man endelig finde frem til noget, der ligner dispensationssynspunkter, skulle der da af de 175.000 mennesker, som dette vel drejer sig om regnet på årsbasis, i hvert tilfælde være 3.000, som ikke skulle have nogen dispensation, nemlig de, der har optrådt, som havnearbejderne har optrådt, men dem har man jo givet en speciel dispensationsbekendtgørelse for. Det er i hvert tilfælde urimeligt.

Og i anledning af det, som hr. Dyremose bad om i sit indlæg, skal jeg fuldt ud tilslutte mig det, statsministeren sagde i går. Det var rette ord på rette sted at fastslå, at de metoder, der blev anvendt nede i Padborg her natten mellem søndag og mandag, må vi på det kraftigste tage afstand fra, men jeg mener nok, at statsministeren skulle være gået endnu videre, også i relation til de udglattende bemærkninger, som han kom med om, at man nok kunne forstå, at der kunne være blokader, arbejdskampe og andre ting. Man kan simpelt hen ikke affinde sig med, når det danske samfund skal på ret køl igen, at skulle opleve sådan noget som det, man kalder arbejdskampen og blokaden fra havnearbejdernes side.

Vi må under alle omstændigheder indrette os på i dette samfund, at folk skal arbejde på de betingelser, der bliver fastlagt herindefra fra folketingets side, og vi kan ikke affinde os med strejker, hverken lovlige eller ulovlige, hverken overenskomstsmæssige eller overenskomststridige, for vi kan kun klare opretningen af de skader, der er tilføjet dette land, ved at få udført en ordentlig bunke arbejde og ved, at produktionsapparatet fungerer.

Så kan man diskutere til dommedag, hvem der er mest skyld i det, der er sket, om det er socialdemokraterne eller socialdemokraternes støttepartier ned gennem tiden. Det er i og for sig så raslende ligegyldigt. Nu er vi ude i den situation, vi befinder os i, og derfor kan man heller ikke tolerere den såkaldte faglige kamp fra havnearbejdernes side og selvfølgelig

[Glistrup]

lig slet ikke den pædagogterror, der foregik dernede ved Padborg søndag nat.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Hr. Glistrup udtrykte sin støtte til de bemærkninger, som statsminister Poul Schlüter kom med i går, og det, statsministeren talte om var gangstermetoder og metoder, som ligger fjernt fra dansk mentalitet.

Jeg ved ikke, hvad der er dansk mentalitet, men jeg ved, hvad gangstermetoder vil sige, især når de praktiseres med magthavernes velsignelse, og en lang række af de angreb, som politifolk har foretaget på strejkende havnearbejdere, kan vanskeligt kaldes andet end gangsterarbejde.

Jeg ved ikke, hvad det ellers er, når tre granvoksne betjente udsøger sig en kvinde, der står isoleret, og sammen gennembanker hende. Hun vejer 49 kg og er 1,62 m høj og næppe nogen korporlig trussel for betjentene. Hun var tilskuer og er nu ved at blive overført til hospitalet i Esbjerg.

Jeg ved heller ikke, hvad man skal kalde det andet end gangstermetoder, når politiet bevidst slipper hundene løs imod blokadevakterne, før der overhovedet er optræk til nogen konfrontation. Og jeg vil godt advare imod gangstermetoder i form af en generel advarsel imod en politistyrke, som bevidst ser gennem fingre med, at der foregår våben-smuglinger til Sydafrika, og som undskylder den manglende indsats imod økonomisk kriminalitet med mandskabsmangel, men som ikke desto mindre rykker ud i store horder, når 30 BZere skal på besøg i et sommerhus i Nordsjælland, og som på nul tid rykker ud i militært antræk, når der er tale om en faglig konflikt.

Jeg vil godt sige, at havnearbejderne har prøvet at undgå de store konfrontationer i forbindelse med blokaderne, og de har bestemt ikke været begejstrede for de mere voldelige indslag, der har været, og som så vidt vides ikke skyldes havnearbejdere. Men selv besindige havnearbejdere siger efter det, der er sket i går, at nu må det snart være nok.

Jeg vil godt benytte denne lejlighed til at advare imod det, som tilsyneladende er sket, nemlig at politiet har fået rygdækning, politisk rygdækning og rygdækning fra politiledelsen for nu at slå til, for nu har man skabt

en stemning, så man kan lægge havnearbejderne for had. Jeg vil godt advare imod dette, fordi den udvikling, vi begynder at se i Danmark, er en udvikling, som andre steder i verden har skabt terrorister.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Jeg tænkte nok, at vi ikke skulle blive fri for at høre det altid fremkommende og helt urimelige angreb på politiet, som kommer fra VS ved enhver given lejlighed.

Hr. Waldorff lød, som om han kendte en række detaljer ved personligt syn. Vi andre kender det kun fra aviserne, og dér er referaterne i hvert fald ikke så entydige, at man kan konkludere, som hr. Waldorff har gjort, men det kan være, hr. Waldorff var til stede, for jeg er meget enig med hr. Glistrup i, at det ikke nødvendigvis har været havnearbejdere alle sammen; der har også været nogle ude i et politisk ærinde, nogle, som vil oppe en stemning.

Vi vil ikke lægge havnearbejderne for had, og havnearbejderne kan blive frikendt ved at gå i arbejde og vise, at de vil leve op til overenskomsten.

Og så vil jeg også gerne sige, at vi har fuldt og helt tillid til politiet. Vi har respekt for, at politiet, selv om det er underbemandet, og selv om det bliver overrasket, alligevel er i stand til at få en styrke frem, som er i stand til at bekæmpe urolighederne og bringe lov og orden tilbage til landet. Det har vi brug for. Vi har tillid til politiet, og vi må beklage, at der altid kommer disse utidige angreb på politiet fra VS' side.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Havnearbejderes plads er på havne, hvor man laster og lossere skibe. Havnearbejdere har intet at gøre i Padborg, hvor der ikke er nogen havn. Den ligger midt inde i landet, og dér skulle de holde sig væk fra. Og de skal i hvert tilfælde slet ikke optræde over for dem, der skal udføre deres lovlige arbejde, deres samfundsnyttige arbejde for Danmark med at køre eksportvarer ud og hente importvarer hjem. Dem skal de lade være med at forstyrre.

[Glistrup]

Og så er der ikke noget med, som hr. Waldorff siger, at der stod en blokadevagt. Vi vil ikke have blokader i Danmark. De skal holde sig væk fra at blokere i Danmark. Vi vil ingen blokadevagter have i Danmark, og vi vil heller ikke have denne kvinde på 1,69 m, eller hvor meget hr. Waldorff havde målt hende til, til at stå og glo på det. Når politiet gør sit arbejde, og det hvad enten det er på Nørrebro eller det er i Padborg, skal det have ro, og så skal andre mennesker ikke blande sig i det og glo på det. De kan gå hjem og holde sig væk fra, hvor det foregår.

Og så er det jo rigtigt, at det ikke alene var havnearbejdere, der var i Padborg. Det var ganske givet dem, der var færdige med deres arbejde ude i Allotria. De går ind i en bus, og så kører de mere eller mindre for strejkepenge eller sociale bistandspenge en tur gennem det skønne Danmark og kommer ned til Padborg, hvor de fortsætter deres indsats med deres professionelle ballademageri, men statsministeren levnede jo 0,1 pct. eller ca. 5.123 mennesker til at være den type her i Danmark. Jeg håber, at statsministeren har været overdreven i så henseende, og at vi ikke har så mange samfundsnedbrydere som disse 5.123, som der efter statsministerens mening skulle have været plads til.

Vi skal bestille noget i Danmark, vi skal hver på vor plads gøre en arbejdsindsats. Havnearbejderne skal arbejde i havnene, de skal lade være med at blokere, og de skal lade være med at gøre sådan noget som det, de gjorde dernede ved Padborg. Og politiet skal have lov til at udføre politiarbejde både på Nørrebro og i Sønderjylland.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg tænkte nok, det skulle komme. Det foranlediger mig til at hilse og sige fra rigtig, rigtig mange folk ude i erhvervslivet, at vi er det danske politi dybt taknemmelig for, at man prøver på at klare det så godt, som man kan. Vi synes, man klarede det meget, meget fint under de meget vanskelige vilkår. Politiet fortjener i allerhøjeste grad ros for den måde, det har tacklet problemerne på.

Vi ser havnearbejdere gå ind på entreprenormaskiner, tappe olie ud af motoren på dem og så starte dem. Det er direkte hær-

værk. Hvis politiet ikke skulle gribe ind her, hvornår skulle det så?

En fabrik i Jylland skal eksportere en flok mejetærskere til Saudi-Arabien og prøver at få dem om bord på et skib i Esbjerg, men de kan ikke engang komme ind på havneområdet. Så sender fabrikken nogle chauffører, der skal forsøge at køre dem til Hamburg og få dem udladet dernede. Så går man ud med knive og andre våben og ødelægger hjulene på mejetærskerne. Hvis ikke det er direkte samfundsødelæggere, samfundsnedbrydere, der ikke fortjener nogen som helst medlidenhed, så ved jeg ikke, hvordan hr. Waldorff vil definere det.

Men jeg er da meget tilfreds med, at selv chaufførerne, der kører rundt med danske varer, kan se, at det er helt galt, og at de tager afstand fra de fagforeningskolleger, de har. De er trætte af at stå i fagforbund sammen med havnearbejderne. Jeg er glad for at notere, at den allerallerstørste del af Danmarks lønmodtagere ikke ønsker, at samfundet skal ødelægges på de præmisser, som havnearbejderne har taget fat på. Heldigvis har vi den meget store, fornuftige del af danske lønmodtagere med os i vores holdning over for disse ballademagere, der prøver at ødelægge vort samfund.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det er en ganske spændende debat, og jeg vil ikke afbryde den. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at efter forretningsordenens § 11 drøftes lovforslag ved 1. behandling ud fra principielle synspunkter uden nærmere gennemgang af enkeltheder.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det kan være svært for mig, hr. formand, at sige, om dette er en enkelthed eller ikke, men jeg synes jo, man må have lov til at få ordet til noget af det, der er blevet sagt. Når der bliver sagt så oplagte urimeligheder, bliver man nødt til at tage ordet til det, og så må jeg håbe, at jeg holder mig inden for forretningsordenen.

Når hr. Glistrup står heroppe og håner havnearbejderne og den kone eller pige, som i går blev slået halvt fordærvet dernede, og at hun sikkert var en BZer, der var kørt i bus derned, og hvad ved jeg, er det jo gro-

[Lilli Gyldenkilde]

tesk. Det er ikke grotesk, at hr. Glistrup kommer med den slags udtalelser, det er vi vant til, men det er grotesk, at hr. Glistrups parti er et regeringsbærende parti for tiden. Uden fremskridtspartiet kunne denne regering jo ikke sidde.

Denne dame, pige, kvinde, der i går blev slået halvt fordærvet, kunne jo være en hustru til en af havnearbejderne, som ville tage med ned og protestere imod, at deres familie skulle undvære 10.000–15.000 kr. årligt på grund af dette her. Det kunne jo tænkes, hr. Glistrup. Det behøver ikke at være nogen, der er kommet tilløbende. Det er grove løjer at skulle lytte til.

Det andet, jeg vil sige, er, at når hr. Dyremose siger, at havnearbejderne bryder deres overenskomster, er det jo rigtigt. Det er en overenskomststridig strejke, og man appellerer så herfra til, at de skal gå i arbejde igen. Men er der ikke sket spor brud herindefra? Efter at overenskomsterne er indgået, og efter at folk har kunnet regne ud, hvad de har i indtægt, laver man en lov, der for denne gruppe mennesker, der er tale om, meget vel kan betyde en lønnedgang på 10.000–15.000 kr. årligt, og det er jo det, der strejkes imod. Det er ikke overenskomsterne. Der strejkes mod flertallet herinde, som har lavet en aldeles tåbelig lov.

Må jeg så hilse formanden for erhvervsudvalget og sige, at jeg tvivler meget på, at den hilsen, som hr. Askjær Jørgensen kom med fra samtlige erhvervsledere i dette land, er sand. Jeg har også talt med erhvervsledere om de dagpengeregler, der er gennemført, og andre har talt med arbejdsministeren om det. Det er bl.a. derfor, snerydderne får dispensation. Så lad nu være med at tage hele erhvervslivet til indtægt for den slags.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Jeg skal være den første til at beklage, at vi altid kritiserer politiet, så meget mere som der er grund til, at vi gør det.

Så vil jeg sige, at jeg synes, det er fantastisk skræmmende at se denne skulderklapning af politiet efter den brutale optræden, som vi har set. Det er meget skræmmende, at fremskridtspartiet ryger ud i formuleringer, som for hr. Askjær Jørgensens vedkommende lød på, at folk, der laver en faglig bloka-

de, fortjener ingen medlidenhed, eller som hr. Glistrup siger: de, der stiller sig op og ser på en faglig blokade, fortjener at blive udsat for politivolden – det var ikke hr. Glistrups ord, men det var det, han mente – de er selv ude om det, de skal ikke være dér.

Det er lige præcis det, politiet foretrækker: at der ikke er nogen, for vi ser jo altid i de sager, der så efterfølgende kommer, om politibrutalitet, at politiet kommer med identiske vidneudsagn, og alle, der har været til stede, anses for at have en personlig interesse i at lyve om politiets adfærd. Og retsinstanserne giver næsten altid politiet ret.

Så vil jeg sige til hr. Dyremose: nej, jeg var ikke ved grænsen i går, men der findes faktisk mange øjenvidneskildringer, som der ikke er nogen som helst grund til at betvivle, og jeg vil vende spørgsmålet om og sige: hvor langt er vi egentlig kommet ud, når en statsminister, som kun kender begivenhederne fra politiet, fører sig frem ved at tale om gangstermetoder?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg skal bedrøve fru Lilli Gyldenkilde med at erklære mig helt enig med hende på to punkter.

Det ene er, at hun sagde, at hun skam havde hørt om nogle i erhvervslivet, som også var imod dagpengereformen af 16. oktober. Ja, det tror jeg. Der er sikkert nogle i fiskeindustrien eller i Havnesammenslutningen el.lign., som er imod, at de 10.000–15.000 kr., som fru Lilli Gyldenkilde talte om, som man får skatteyderne til at betale, skal man nu selv betale. Det grundusunde er, at en del af folks normale løn, hvad enten de er havnearbejdere eller de er tagdækkere eller de er fiskeindustrifolk eller de er spansklærere, eller hvad de er, bliver betalt over denne lovgivning. Den normale løn skal betales af arbejdsgiveren og derigennem nedfældes i prisen, og derfor er dette ikke noget, der, som hr. Svend Auken sagde, specielt skulle være vendt imod arbejderne; det er akkurat lige så meget vendt imod arbejdsgiverne. Vi skal over til, at hver enkelt branche selv betaler sine lønninger, og at det ikke bare er sugerøret ned i statskassen, sådan som det foregår i øjeblikket.

[Glistrup]

Det andet punkt, hvorpå jeg skal erklære mig endog 400 pct. enig med fru Lilli Gyldenkilde, er, da hun sagde, at uden fremskridtspartiet er regeringen ingenting. Nej, vi kan ganske roligt sige, at uden fremskridtspartiet er Danmark ingenting, for der kommer intet godt her i Danmark, uden at det kommer med fremskridtspartiets billigelse. Alt andet er noget møg.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Hr. Waldorff sagde, at skulderklappet til politiet var skræmmende. Jeg vil gerne sige, at det var ikke politiet, lastbilchaufførerne i Padborg var skræmt over, det var blokademagerne. De var hønærædde, når de sad i deres vogne og fik kastet sten gennem vinduerne, når man gik rundt med knive og skar i deres hjul og deres dæk, når der blev lavet ødelæggelser, der på en enkelt vogn er opgjort til 60.000 kr.

Jeg kan hilse fra en af dem, der holdt bagest i rækken, og som ikke fik sin vogn ødelagt, og sige, at han var hønæræd for, om det skulle ske, og han ventede på, at politiet skulle få standset optøjerne, sådan at han kunne komme frelst gennem kontrollen. Det lykkedes, han var heldig, og han var glad for, at politiet var der.

Så vil jeg godt sige til allersidst, selv om det ikke er en debat om politiet, at jeg håber, hr. Svend Auken i sit indlæg også vil komme med en kommentar til spørgsmålet om politiets indsats i denne situation, for jeg mener, at politiet har behov for opbakning også fra socialdemokratiet i forhold til det, der foregår for øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er hr. Askjær Jørgensens bemærkninger om havnearbejderne som samfundsnedbrydere, der får mig til at blande mig i denne debat.

Fra SFs side har vi meget at kritisere dette samfund for, men når vi ser på det og ser, hvordan det er bygget op, så er det bygget op bl.a. gennem en årelang kamp fra arbejderbevægelsens side for at få nogle goder, for at få nogle rettigheder, så de også kunne leve et rimeligt menneskeligt liv. Igennem

arbejderbevægelsen har man bygget dette samfund op, ikke så det er godt nok, men så det i hvert fald blev bedre, end det var for 10, for 20, for 30 år siden. De, der nu er i færd med at bryde dette ned, er den borgerlige regering støttet af fremskridtspartiet. Det er fremskridtspartiet, der står her og hoverer over, at det nu får lejlighed til at bryde de goder ned, som arbejderne har fået tilkæmpet sig, og det synes jeg er vigtigt at få sagt, når disse ting skal stilles i perspektiv. Det gælder ikke kun havnearbejderne, det gælder også de unge mennesker, der protesterer på Nørrebro over, at de ikke kan få arbejde, over, at de ikke kan få bolig.

Fremskridtspartiet står heroppe og gør sig til af, at uden dem kan regeringen ikke lave noget. Nej, det er rigtigt, og det er sørgeligt. Det er det, der er samfundsnedbrydende, og ikke den rimelige og retfærdige faglige kamp, som de mennesker, som man har frataget nogle tilkæmpede goder, er ude i.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg er nødt til at protestere og korrigere, når man tillægger mig noget, som jeg ikke har sagt. Jeg sagde ikke, at jeg talte på hele erhvervslivets vegne, fru Lilli Gyldenkilde, jeg sagde: på en stor del af erhvervslivets vegne. Man bedes venligst høre efter, inden man angriber nogen for noget.

Så til hr. Waldorff. Der er ikke tale om faglige blokader, det var ikke det, politiet kæmpede imod. Nej det, der er tale om, er direkte ulovligheder.

Så kan jeg da godt orientere fru Ebba Strange om, at når man hindrer erhvervslivet i at fungere, så bliver der ingen penge hverken til lønninger eller til folkepension eller til noget som helst andet i dette samfund. De mennesker, der forhindrer erhvervslivet, produktionssektoren, i at fungere, forhindrer samfundet i at få indtægter, og dermed forhindrer de, at der er penge til folkepension, til sygehuse osv. Mon det er det, fru Ebba Strange synes så godt om? Til lykke med det.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

I det langsigtede perspektiv, som fru Ebba Strange trak op, er det fælles udgangspunkt,

[Glistrup]

som man altid skal have, når man skal gå ind i en frugtbar diskussion mellem fremskridtspartiet og fru Ebba Strange, at vi er helt enige i, at den årelange kamp fra arbejderbevægelsens side har gjort Danmark til et væsentlig bedre samfund at leve i, end det var, ikke som fru Ebba Strange sagde for 20-30 år siden, men for 80-100 år siden. Heri er jeg helt enig med fru Ebba Strange.

Men det, der er det ulykkelige, er, at så dukkede der en tredjepart op og løb med gevinsten, nemlig den gruppe, som fru Ebba Strange og hendes parti udgår fra, den nuværende herskende klasse. Den kom og huggede alle de værdier, som produktionsarbejderne og derunder også produktionsarbejdsgiverne havde skabt gennem deres dygtige arbejde gennem de mange år. Disse børnehavepædagoger og ekspeditionssekretærer i ministerier og u-landskonsulenter, og hvad de ellers hedder, huggede alt det, arbejderbevægelsen havde bygget op, og derfor er det så sørgeligt i dag at opleve, at fru Ebba Strange narrer folk til at kæmpe mod de forkerte, narrer havnearbejderne til at kæmpe mod de forkerte i stedet for at kæmpe mod skatteforvalterne, mod socialpædagogerne og mod alle de andre fra den herskende klasse, som har hugget gevinsten fra den merværdi, som der skulle være til fordeling fra produktionen mellem produktionens folk.

Det er dér, perspektivet på de sidste 22-23 år ligger, at der er sket den afsporing af det modsætningsforhold, den klassekampsmodsætning, som fru Ebba Strange beskrev fuldstændig rigtigt, hvis hun havde talt om forholdene to generationer tilbage. Men i vor generation er der fælles interesse mellem de svage i samfundet, mellem dem, man kalder kapitalisterne, mellem dem, man kalder havnearbejderne, mellem dem, man kalder for fabrikarbejderne, osv. Den fælles fjende, det er dem, der lever af at have sugerøret nede i statskassen, og det er det, vi bl.a. skal bekæmpe med det, vi diskuterer i dag. Vi skal væk fra, at man på den måde plyndrer statskassen; det er sådan, man har ødelagt dette samfund.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fru Ebba Strange for en kort bemærkning, og dermed betragter jeg udvekslingen af kor-

te bemærkninger som værende rimeligt tilgodeset i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Desværre tillader de korte bemærkninger jo ikke en lang samfundsdebat. Den må vi tage en anden gang.

Det eneste, jeg skal sige til hr. Glistrup, er, at det er rigtigt nok, at jeg skulle være gået længere tilbage end 10 år, men ellers er jeg selvfølgelig grundlæggende og helt afgørende og aldeles uenig i alt det andet, hr. Glistrup sagde. Det tillader tiden mig dog ikke at gå ind på.

Jeg vil kommentere hr. Askjær Jørgensens sidste indlæg også. Når han siger, at de mennesker, der demonstrerer, forhindrer erhvervene i at fungere, så vil jeg sige: ja men hvordan i alverden skal de ellers reagere, når det folketingsflertal, der har vedtaget de love, som vi i dag forsøger at få ophævet, forhindrer disse mennesker i at leve det liv, som de har planlagt at leve, når de forhindrer disse mennesker i at tjene penge, sådan som de har planlagt, når de forhindrer, at det kan betale sig at arbejde, det, som ellers var den regerings slogan? Det er jo det, der er tilfældet med de dagpengeforandringer, der er kommet. Så hvem der forhindrer hvem i at gøre det, som man synes man bør gøre, kan vi også få en lang debat om.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Dette har efterhånden udviklet sig til en debat om politiet, og jeg tror, alle her i salen kender CDs holdning til politiet. Derfor behøver jeg ikke at fortsætte den debat.

Jeg vil derfor tillade mig at gå over til det, forslagene handler om, nemlig supplerende dagpenge.

Lovforslag L 110 skulle være med til at fjerne den utryghed og uro på arbejdsmarkedet, som de nye regler om supplerende dagpenge har givet anledning til. Jeg har meget svært ved at se, at forslaget gør andet end at flytte problemerne fra den ene gruppe til den anden. Det er da muligt, det kan hjælpe havnearbejdere, men hvorfor skal denne gruppe tilgodeses og problemerne flyttes til andre grupper, hvor nedskæringerne rammer endnu hårdere, til grupper, der har udvist loyalitet over for vort samfund, og som ikke er gået

[Grethe Kindberg Jørgensen]

ud i en overenskomststridig arbejdskonflikt, en konflikt, som påstås at være opstået af solidariske hensyn? Med hvem? Ikke med de svage grupper på arbejdsmarkedet, for de skal på lige fod med alle andre være med til at betale samfundets tab ved en sådan konflikt over deres skattebillet. Nej, mon ikke denne konflikt er mere politisk?

CD kan ikke se, at dette lovforslag ændrer noget. Forslagsstillerne taler i bemærkningerne om, at blot en times ugentligt arbejde nedsætter understøttelsen. Ja, det er rigtigt, og det samme er tilfældet med dette forslag. Der er fra flere sider blevet spurgt, hvor socialdemokraterne på dette område ville have sparet de 400 mill. kr. Mon ikke det kan lade sig gøre at få et konkret svar på det? Hr. Svend Auken har nævnt tre områder i dag, men lad os dog høre konkret hvor.

Hr. Camre har som socialdemokraternes politiske ordfører engang sagt – hvis jeg da ellers husker rigtigt – at alle havde snabelen for langt nede i statskassen. Det supplerende dagpengesystem – er vist alle enige om – har været en lovgivning, som både arbejdsgivere og arbejdstagere har været meget glade for, og begge parter har brugt det flittigt. Men at regeringens lovgivning har været ensidig, synes jeg er en påstand. Arbejdsgiverne har fået forhøjet deres bidrag fra 1.256 kr. til 3.769 kr., altså en stigning på ca. 2.000 kr. pr. medarbejder på årsbasis, hvilket svarer til ca. 2,4 pct. af lønsummen. Ligeledes er arbejds-giverperioden på sygedagpengeområdet ændret fra 5 til 13 uger. Hvor det ensidige er, har jeg svært ved at få øje på.

Af bemærkningerne fremgår, at regeringen ikke har villet forhandle med socialdemokraterne, og regeringen har heller ikke kontaktet de berørte parter på arbejdsmarkedet. Begrundelsen for dette forslag kan da heller ikke bero på, at der ikke har været forhandlet på arbejdsmarkedet. Lovgivningen er vedtaget af et flertal her i folketinget, demokratiets retningslinjer er overholdt, og endnu er det her i folketinget, beslutningerne tages, og ikke i organisationerne.

Om forslaget om dispensation skal jeg kun sige, at parterne inden for havnearbejderområdet har haft tid nok, men viljen har manglet. Der har været forhandlet strukturændringer siden 1966 og igen i 1974; der må være noget baggrundsmateriale. Der er givet dis-

pensation til 6. marts 1983, men nu har man jo en chance for at vise sin gode vilje.

Om B 43 skal jeg ikke sige ret meget, men lad mig slå fast, at det i øjeblikket ikke er et spørgsmål om enkeltpersoner eller organisationer, men et spørgsmål om Danmarks økonomi. Alle parter i denne sal ville hellere end gerne være fri for at stramme dagpenge-reglerne, men det er landets økonomiske situation, vi må se på, og der er ikke midler til, at staten kan forsikre som hidtil.

Vejrligsbestemmelserne må forhandles mellem arbejdsmarkedets parter, og da loven blev vedtaget i oktober, skulle det ikke være umuligt for parterne at få disse regler for-handlet ind i overenskomsten. Det kan ikke være rimeligt, at staten skal betale, fordi der ikke er maling nok, eller fordi det regner eller sner eller blæser, eller hvad det nu gør. Parterne må selv kunne klare disse problemer i forbindelse med overenskomstfor-handlingerne.

En ting, man ofte glemmer, er, at selv ikke finansministeren kan plukke statskassens midler på træerne, og hver krone, der bruges af disse midler, skal ind igen over skattebil-letten eller i form af afgifter. Også de mindre-bemidlede i samfundet får, hvis vi fort-sætter på den måde, som vi hidtil har kørt, store skattestigninger. Tiden er nu kommet, hvor låget må slås i for ekstra skatter og af-gifter.

Angående punkt 3 vil jeg sige, at jeg mener, regeringen med sin positivliste har brugt dispensationsreglen, og skal der flere ting ind, må det være arbejdsdirektøren og minis-teren, der eventuelt tager stilling her.

CD må tage afstand fra den overens-komststridige havnekonflikt, og vi må derfor opfordre havnearbejderne til omgående at genoptage arbejdet.

Til B 45, SFs forslag, vil jeg ikke sige andet, end at konklusionen må være den samme som ved de øvrige forslag: det er økonomien, det drejer sig om. Der blev foretaget en lovændring i oktober på grund af landets økonomi, og man kan ikke nu lige pludselig begynde at lave om igen.

CD må derfor også afvise dette forslag.

Lone Dybkjær (RV):

Også jeg skal lade være med at kaste mig ud i en større samfundsdebat eller debat om

[Lone Dybkjær]

politiet, men kun sige, at det radikale venstre afviser de tre forslag, der er til behandling i dag.

Jeg skal komme med nogle enkelte bemærkninger til dem, når jeg har sagt noget om de tre overordnede punkter, vi har til debat, nemlig havnearbejderne, 15 timers reglen og vejrliget.

Om det første, havnearbejderne, synes jeg, det er glædeligt at konstatere, at der er et meget bredt flertal herinde i folketinget, der er enig i, at det er en overenskomststridig strejke, og dermed også i, at havnearbejderne må gå i arbejde. Under den forudsætning vil jeg godt opfordre ministeren til måske tydeligere end ellers at tilkendegive, at hun er villig til at tage en ny forhandling med parterne med henblik på at nå en løsning om fastere ansættelsesforhold på havnene. Men det er under den klare forudsætning, at havnearbejderne går i arbejde.

Der er en stor overkapacitet. Vi diskuterer, hvor stor den er, men omkring 60 pct., og der er jo ingen, der har forestillet sig, at hele dette spørgsmål var klappet og klart og løst, så der ikke var nogen overkapacitet den 6. marts 1983. Men arbejdet skal altså i gang, og der skal påbegyndes nogle forhandlinger, fordi forholdene, som de er i dag, er uholdbare. Hvis ikke det sker, må man i øvrigt sige, at så er der ikke ret mange, der kan kalde sig havnearbejdere efter 6. marts 1983, for så går al handel uden om Danmark, og så kan man sige, problemet kan risikere at løse sig selv ad den vej, men det var vel ikke det, vi ønskede.

Så er der spørgsmålet om 15 timers reglen og positivlisten. Hvis man er lidt mild i orden – og det skal jeg så være – kan man sige, at det har haft en lidt usikker start, og jeg mener, at en af vanskelighederne her er, at der ikke findes noget reelt talmateriale. Der er ingen, der ved, hvordan forholdene er omkring de supplerende dagpenge, hvordan de udbetales til de forskellige grupper, og hvordan ordningerne er rent statistisk set. Det gør naturligvis også positivlister og andre begrænsningslister – jeg skal også komme ind på socialdemokratiets – vanskelige at lave, og jeg skal derfor opfordre arbejdsministeren til med det samme at få nedsat en arbejdsgruppe, der hurtigt kortlægger dette område om supplerende dagpenge.

Vi kan håbe på og have tillid til, at det lykkes med positivlisten, men vi har ingen sikker viden om det, fordi vi ikke har nogen sikre tal, og jeg mener, det er helt afgørende, at vi i løbet af den kommende måneds tid eller to får kortlagt dette område og får nogle tal på bordet. De er helt nødvendige at have, og jeg vil naturligvis gerne have arbejdsministerens kommentar også til dette.

Om vejrligsbestemmelserne vil jeg sige, at dem opfatter det radikale venstre – det gjorde vi også, dengang loven blev vedtaget den 16. oktober 1982 – som et overenskomstspørgsmål. Vi mener ikke, det hører hjemme i dagpengeloven, og vi håber, at arbejdsmarkedets parter finder frem til løsninger på dette felt. Men naturligvis er det nødvendigt at overvåge udviklingen.

Så nogle kommentarer til de enkelte forslag. Først til socialdemokratiets. Jeg må sige, at jeg mener faktisk ikke, at 16 timers reglen løser problemerne. Jeg mener, at 16 timers reglen blot flytter grænserne for, hvornår det kan betale sig at have arbejde, og hvornår det ikke kan betale sig at have arbejde. Jeg kan godt forstå det udspil, den socialdemokratiske gruppe er kommet med, og jeg skal lade være at kaste mig ind i debatten om ændringsforslag i form af lovforslag på det tidspunkt, da vi behandlede loven, men jeg mener bare, at forslaget løser ikke problemerne, og det gør det bl. a. ikke, fordi vi ved, hvor kompliceret hele situationen er, og derved vil der være nogle grupper, der lukrerer på det, og nogle grupper der ikke lukrerer på det. Efter socialdemokratiets forslag vil der for en lang række grupper vedkommende være nogle, for hvem det ikke kan betale sig at arbejde 16, 17, 18, 19 timer, eller hvor meget det nu kan dreje sig om, fuldstændig afhængig af, hvordan situationen er på det enkelte område.

Jeg tror, at det vil vise sig, når vi får dette materiale kortlagt – hvad jeg altså håber vi får, og som jeg mener er helt nødvendigt at have, for at vi overhovedet kan diskutere dette fornuftigt – at det måske er helt andre løsninger på dette område, der kan vise sig at være de mest hensigtsmæssige, når det kommer til stykket. Der kan være tale om, at man skal tidsbegrænse, hvor længe man kan have supplerende dagpenge, eller der kan være tale om, at man i højere grad anvender, jeg tror, det er § 59, stk. 3, som vist lastopta-

[Lone Dybkjær]

gerne anvender. Altså hvis man har en meget høj indtjening, kan der også gives særlige regler, men det kan først vise sig, når vi har de konkrete tal at arbejde ud fra, og vi afviser altså denne 16 timers regel, fordi den bare skaber et nyt sæt af problemer.

Jeg har været inde på spørgsmålet om havnearbejdere og tidshorisonen og skal så ikke kommentere den side yderligere, blot sige, at det er klart, at der ikke hverken for arbejdsgivere eller arbejdstagere har været nogen interesse i at nå en løsning på dette felt. Begge parter har haft glæde af, at det offentlige er gået ind med dagpenge og dermed selvfølgelig givet en direkte løn til havnearbejderne, et direkte tilskud til arbejdsgiverne på dette felt, og derfor er der ikke noget mærkeligt i, at man ikke har kunnet nå nogen løsning.

Vejrligsbestemmelsen har jeg været inde på.

Når det drejer sig om VS' forslag, har jeg allerede sagt, at vi afviser det, og vi afviser det med de begrundelser, der er. Det er klart, at vi er uenige med VS, fordi vi jo stemte for dette lovforslag den 16. oktober.

Og når det drejer sig om SF, er vi også uenige. Vi er enige i den ting, at der i hvert fald på enkelte områder i høj grad mangler noget materiale, og det, vi har valgt i denne omgang, er at bede om at få noget materiale om de supplerende dagpenge, fordi det er det felt, der trænger sig mest på lige nu. I øvrigt må man formode, at vi også skal behandle nogle af de ting, som arbejdsgrupper i øvrigt er kommet frem med af problemer inden for hele feltet omkring arbejdsløshedsforsikring og -formidling, på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet støtter hvert ord, fru Lone Dybkjær sagde i anmodningen til regeringen om, at vi nu hurtigst muligt får så god en kortlægning som muligt af de rent faktiske forhold for dem, der er omfattet af de bestemmelser, vi taler om her, supplerende dagpenge, vejrlig osv.

Men vi vil gerne yderligere supplere det, når vi nu alligevel skal i gang med disse kortlægninger, så man specielt for så vidt angår havnearbejderne fører undersøgelsen

frem til også at gælde den tid, der er gået, siden de unormale tilstande i de danske havne begyndte i midten af december måned.

Vi vil gerne vide: i hvilket omfang har man i de forskellige havne af offentlige midler udbetalt penge til havnearbejderne enten i form af arbejdsløshedsunderstøttelse – der jo reelt er offentlige midler, selv om de udbetales over den formelle forening, A-kassen – sygedagpenge, social bistand el.lign., sådan at vi, når vi alligevel skal have kortlægningsmaterialet frem, også kan se, hvordan man i Danmark anno 1982 og anno 1983 får finansieret den slags arbejdsnedlæggelser, som der er tale om her, i hvilket omfang de betales af det offentlige.

Og med hensyn til alt det materiale, der herefter bliver tale om, både det, fru Lone Dybkjær efterlyste, og det, som jeg nu har føjet til, vil vi bede om, at det løbende bliver offentliggjort eller tilstillet arbejdsmarkedsudvalget, og at man ikke venter, til man har hele undersøgelsen færdig. Vi vil gerne nogenlunde løbende følge med i, hvad der kommer frem på de forskellige punkter, selv om det måske kommer lidt hulter til bulter, for det er faktisk vigtigt at have en så god kortlægning som muligt, da det nok ikke er sidste gang, vi diskuterer denne problemkreds her i folketinget i 1983.

Steffensen (KrF):

Lad mig først sige, at kristeligt folkeparti afviser de tre forslag, som de foreligger her i dag.

Der har jo været ført mange ting frem, og jeg ønsker ikke på dette fremskredne tidspunkt at gå ind i substansen af forslagene og finder det heller ikke nødvendigt efter alt det, der er sagt, og efter det, ministeren har gjort rede for.

Jeg vil derfor understrege fra kristeligt folkepartis side, at vi ikke ønsker at medvirke på nogen måde til, at de ulovlige og overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, endsige groft hærværk, belønnes. Derfor må vi se det som de realiteter, der foreligger, og det er jo, at regeringen har fremlagt et udspil om dispensation indtil den 6. marts, men indtil videre har vi kun oplevet, at konflikten er blevet optrappet. Vi ønsker også fra kristeligt folkepartis side at opfordre til, at havnearbej-

[Steffensen]

derne genoptager arbejdet, så de ulovlige forhold kan bringes til ophør.

Så vil vi sige, at når der laves indgreb i hele dette store område, som dagpengesystemet er – og det finder vi nødvendigt, derfor har vi medvirket til det, og det er også værd at understrege, som flere ordførere har gjort det i dag, at socialdemokratiet jo også er indstillet på, at det er nødvendigt at se på disse ting – er det klart, at det vil få uheldige virkninger på visse områder, og det er også klart, at det vil man gerne være med til fra regeringens side at rette op på. Derfor vil jeg gerne sige til ministeren, at det er en god ting, at alle ansvarlige partier i fællesskab vil prøve at få tingene klarlagt, således at vi kan få det løst på den mest rimelige og mest hensigtsmæssige måde.

Men som de tre forslag foreligger i dag, må vi afvise dem.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 101, angående ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., hr. Svend Auken, har ordet.

Svend Auken (S):

Jeg skal med det samme sige, at vi ikke er negative over for enkeltheder i forslagene fra socialistisk folkepartis og VS' side. Der er mange synspunkter og forslag, vi er parat til at drøfte med partierne, men realistisk bedømt, også efter at have lyttet til debatten her i dag, er der ingen chance for, at disse meget vidtgående forslag kan gennemføres i folketinget med dets nuværende sammensætning.

Vi må alle, uanset om man kan lide det eller ej, erkende, at skal der rettes op på situationen – og det skal der efter min mening, ikke gennem en langstrakt og efter min mening på et meget svagt grundlag hvilende diskussion om politiets rolle i bestemte situationer, men gennem konkrete initiativer – vil det kræve mindst ét borgerligt partis medvirken, og derfor har vi fra socialdemokratiets side med vores forslag prøvet at lægge op til noget, der kunne danne basis for en realistisk forhandling med regeringen og partierne i folketinget ved at koncentrere opmærksomheden om tre centrale områder.

For det første et forslag om at bruge den dispensationsadgang, der findes i lovens § 53, stk. 4, til at give særligt berørte brancher den fornødne tid til omstilling. Det gælder fiskeindustrien, det gælder hotel- og restaurationsbranchen, og det gælder havnene, der må have en periode, hvor de kan leve under de tidligere regler, mens de forhandler sig frem til en varig tilpasning til de nye forhold.

Jeg tror, fru Lone Dybkjær begår en fejl i sine formuleringer om havnenes situation, når hun den ene gang efter den anden i Radioavisen og også her i dag rejser det perspektiv, at der skal betydelige afskedigelser i havnene til. Jeg tror, at jo flere gange man truer med betydelige afskedigelser – jeg forstod ligefrem i dag, at det var 60 pct. af havnearbejderne, der skulle afskediges – jo mere skaber det en stemning hos de ansatte i havnene, der gør det meget, meget vanskeligt at få bilagt den konflikt, som vi ønsker skal bilægges så hurtigt som muligt.

I øvrigt er det jo ikke rigtigt, som fru Lone Dybkjær siger, at der slet ikke er sket noget i havnene. Tværtimod er der sket en fantastisk tilpasning i løbet af de seneste år. Alene i Københavns havn er antallet af beskæftigede gået ned fra 2.500 til ca. 600, så man kan meget vel se et forløb for sig, som giver mulighed for en fornuftig tilpasning, hvis branchen får den fornødne tid til at gennemføre det.

Vi er modstandere af den igangværende havnekonflikt, men vi mener også, at debatten her i dag meget tydeligt viser, hvordan det borgerlige flertal i folketinget bruger havnekonflikten som en undskyldning for ikke at løse en masse af de problemer, der rammer mange mennesker, ikke bare i havnene, men også uden for havnene. Derfor er selvfølgelig det bedste bidrag, vi kan få fra havnearbejderne, at man går i arbejde nu, sådan at vi andre kan gøre noget for at løse realitetsproblemerne.

Jeg mener ikke, man kan give regeringen hele ansvaret for samtlige de, ofte uheldige, begivenheder, der har fundet sted, men jeg mener, at regeringen bærer et tungt ansvar for den usikkerhed, der råder på arbejdsmarkedet, og at regeringen derfor har en forpligtelse til at få denne usikkerhed fjernet. Det mener jeg bl. a. man kan gøre ved at give de berørte brancher den fornødne tid til at omstille og tilpasse sig.

[Svend Auken]

Det andet forslag, vi har stillet, er et forslag om at undgå en endnu værre situation til marts end den, vi har i dag, nemlig et forslag om, at man tager den ændring af vejrligsbestemmelserne ud af loven, som gennemførtes i oktober. Jeg frygter – og jeg tror, ingen i denne sal kommer uden om en tilsvarende frygt – for noget, der minder om totalt kaos på arbejdsmarkedet, når vi kommer ind i perioden efter den 1. marts, hvis de vejrligsbestemmelser, der blev gennemført i oktober, træder i kraft.

Jeg forstod også, hr. Glistrup var af den opfattelse, at det var meget uheldige regler, men at hr. Glistrup med sin særlige ekspertise på dette område in mente opfordrede folk til at omgå reglerne på forskellig måde. Vi mener ikke, at det er den rette vej at klare problemet. Vi mener, det skal klares ved, at man fjerner årsagen til vanskelighederne, og det kan man gøre ved at tage vejrligsbestemmelserne ud, men vi er selvfølgelig parate til også at forhandle om dette spørgsmål, så vi i fællesskab kan undgå, at der opstår en uoverskuelig situation.

Det tredje punkt, vi har sat ind over for, drejer sig om dem, som kun har ganske få timers beskæftigelse i løbet af en uge. Hr. Dyremoses, ministerens og andres indlæg kan jo ikke skjule den kendsgerning, at med de nuværende regler betyder bare én times arbejde i løbet af en uge, at den pågældende mister 400 kr. i samlet indtægt på denne uge i dagpenge, idet dagpengesatsen for de resterende 39 timer nedsættes på dagsbasis fra de 335 kr. til de 266 kr.

Det er selvfølgelig et urimeligt forslag, et forslag, som man ikke kan forklare noget menneske, og som selv regeringen har indset ikke duer i praksis. Men regeringen har ikke villet erkende, at der her er sket en fejl, og har ikke fulgt vor opfordring til at få ændret loven i overensstemmelse med denne erkendelse. Regeringen har derimod gennemført en dispensationsordning, som både med hensyn til mangel på retfærdighed og med hensyn til mangel på administrerbarhed vistnok savner sit sidestykke. Det er et uretfærdigt forslag, der sætter skel mellem folk i den samme situation på hidtil uset måde. Det er et uretfærdigt brud på lighedsgrundsætningen, når man siger, at undervisere – denne radikale kernegruppe – sømænd, skuespillere og snerydningsmænd skal have én dagpenge-

sats med supplerende understøttelse, mens syersker, hjemmehjælpere, havnearbejdere, ansatte i fiskeindustrien og mange, mange andre skal have en anden dagpengesats. Hvordan skal vi dog kunne forklare folk, at mennesker i nøjagtig den samme situation skal behandles helt forskelligt?

Socialdemokratiet har fulgt regeringens vurdering, at 15 timer er det rigtige niveau. Vi mener, at 16 timer er mere rimeligt, for det er to hele arbejdsdage. Vi er selvfølgelig parate til at diskutere også dette spørgsmål, men vi vil ikke acceptere det synspunkt, at fordi man er skuespiller, fordi man er undervisningsvikar osv., skal man have andre regler, end hvis man er hjemmehjælper, hvis man er syerske, ansat i fiskeindustrien osv., og det mener vi at regeringen burde have en interesse i at diskutere med os.

Så meget om retfærdigheden eller rettere sagt mangelen på retfærdighed.

Så kommer vi til selve spørgsmålet om administrationen. Jeg tror, at arbejdsministeren ved sin forelæggelse i sin tid af disse lovændringer lagde stor vægt på, at disse regler var meget enkle at administrere. Måske er arbejdsministeren opmærksom på, at et enstemmigt landsarbejdsnævn har udtalt, at denne dispensationsordning ikke lader sig administrere. For hvad betyder den? Den betyder, at man ud over at lade gennemføre dagpengesager, hver gang ledigheden indtræffer, også skal gennemføre en egentlig sagsbehandling med de millioner af enkeltudbetalinger af dagpenge, der årligt finder sted. Jeg skal give bare ét lille eksempel på, hvor komplicerede disse regler er.

Efter den dispensationsordning, der nu er gennemført, vil det være sådan, at hvis en afløser i en butik, der ansættes som følge af sygdom hos en af de i forvejen ansatte, arbejder mindre end 15 timer om ugen, vil vedkommende i denne situation kunne bevare den høje dagpengesats. Men hvis afløseren ansættes, fordi der er en spidsbelastning i butikken, skal vedkommende omgående gå ned på den lavere sats. Det vil sige, at arbejdsløsheds-kassen skal sidde og vurdere i hvert enkelt tilfælde, om det er sygdom eller arbejde, der er årsagen, og tage stilling, og det kan jo variere næsten fra dag til dag.

Arbejdsløsheds-kasserne er i forvejen i den situation, at spørgsmål om en række af de helt centrale bestemmelser – selv om regering-

[Svend Auken]

gen har haft måneder til at afklare disse ting – endnu ikke er blevet ordentligt besvaret, f.eks. det vanskelige spørgsmål om, hvad der ligger i begrebet en fast tilknytning til en arbejdsgiver. Dette spørgsmål er ikke besvaret. Oven i dette lægger man nu en uretfærdig og totalt uadministrerbar dispensationsordning.

Dertil har socialdemokratiet sagt: ja men så lad os dog lave en fælles regel for alle. Det kan godt være, det også kan give anledning til dagpengetænkning, så lad os diskutere det, men det er dog i det mindste retfærdigt, og jeg har i virkeligheden forstået, at et bredt flertal i dette ting deler socialdemokratiets opfattelse, at det, der nu er gennemført, er noget makværk, at det ikke duer, og ønsker at tage det af bordet.

Jeg er bange for, at det, man nu gennemfører, kan få den virkning, at arbejdsløsheds-kassernes i forvejen meget vanskelige opgave bliver næsten umulig, og at der derfor opstår stadige konflikter og stadige problemer på dette område, som ikke er til gavn for nogen.

Så er der selvfølgelig enkelte, der vil spørge os efter at have hørt den mildest talt ikke særlig opløftende debat her i dag, hvor vi ser et flertal for vores forslag. Jeg må erkende, at der ikke på nuværende tidspunkt er et flertal. Jeg forstår det sådan, at fremskridts-partiet er enig med os i kritikken af vejrligsbestemmelserne og af dispensationsbestemmelserne, men ikke er enig med os om løsningen. Heri ligger, så vidt jeg kan vurdere situationen, at der ikke er flertal for socialdemokratiets forslag. Der mangler et par stemmer i, at det kan gennemføres, men der er slet ikke noget flertal for regeringens løsning, der er slet ikke noget flertal for dispensationsbestemmelsen, og det vil allerede i morgen under udvalgsarbejdet blive konstateret og, håber jeg, resultere i en opfordring til ministeren om at tage denne dispensationsordning af bordet.

Så er vores problem, det fælles problem, vi har, at der hverken er flertal for regeringens forslag eller for vores forslag: Kunne det så ikke tænkes, at regeringen ville tale med andre end sig selv i den situation? Kunne man ikke forestille sig, at man tog imod Arbejdsløsheds-kassernes Samvirkes opfordring til at forhandle det? Kunne man ikke tænke sig, at regeringen indkaldte hovedorganisationerne for at drøfte det? Kunne man ikke tænke sig, at man blev opmærksom på,

at der var andre partier – ud over dem på regeringsbænkene og det radikale venstre – der gerne ville være med til at klare disse problemer, sådan at vi hurtigt kunne få en afklaring, der kunne give et bredt flertal, som kunne løse problemerne for folk ude i samfundet?

Det er meget godt med alt det partipolitiske drilleri: vil den ene, og vil den anden, og er det politiets, eller er det havnearbejdernes skyld, og alt det dér, som vi har spildt tiden med eller udvekslet synspunkter om i dag; men det, der er det afgørende synspunkt, er selvfølgelig, hvordan vi fjerner usikkerheden og utrygheden hos tusindvis af familier, hos mange virksomheder og i de arbejdsløsheds-kasser, der sidder med arbejdet. Derfor vil socialdemokratiet gå til det udvalgsarbejde, der nu forestår, med det ene ønske at finde en løsning, som er tilfredsstillende, og da må den regering, som jo tilsyneladende i månedsvis har nedlagt arbejdet, være at få i tale.

Jeg vil slutte med at sige til ministeren, at der er et, måske lille problem, som optager sindene meget, og som jeg håber at ministeren i dag kan give et klart svar på. Det er de slagteriarbejdere, der er blevet sendt hjem på grund af arbejdsmangel som følge af mund- og klovsygen.

Den tidligere regering, støttet af et bredt flertal her i folketinget, havde den opfattelse, at de landmænd, som fik deres besætninger slået ned, skulle have fuld erstatning, og der er også udbetalt ganske store beløb, hvad jeg synes er helt rimeligt, for at holde disse familier skadesløse.

Bør en tilsvarende generøsitet ikke præge vores holdning til de slagteriarbejdere, der nu sendes hjem, og som jo er helt uden egen skyld, ligesom man heller ikke kan laste branchen for det? Man kan vel dårligt kalde mund- og klovsygeepidemien på Fyn et eksempel på dagpengetænkning i samfundet; det kan man vel selv ikke fra den nuværende regeringskonstellations side hævde. Kunne vi i hvert fald ikke få det ud af denne debat, at vi giver et håndslag på, dels at man under udvalgsarbejdet er indstillet på at finde en ordentlig løsning på problemerne, dels at man samtidig er parat til umiddelbart at klare de vanskeligheder, der er opstået for de slagteriarbejdere, der uden egen skyld er ble-

[Svend Auken]

vet sendt hjem som følge af restriktionerne omkring mund- og klovsygen?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det skal være en kort bemærkning til hr. Svend Auken, der siger, at jeg puster til konflikten ved at sige gang på gang, at 60 pct. skal afskediges. Det har jeg ikke sagt, hr. Svend Auken. Jeg har sagt, at der er en overkapacitet på 60 pct., og det tror jeg også hr. Svend Auken mener der faktisk er, men det er ikke ensbetydende med, at 60 pct. skal afskediges. Jeg har også sagt, at jeg tror, der skal være – det skal der være – en vis overkapacitet på havnene, men der skal ikke være 60 pct.

Dernæst siger hr. Svend Auken, at det heller ikke er rigtigt, at der ikke er sket en tilpasning. Jeg har aldrig sagt, at der ikke er sket en tilpasning, det har jeg ikke på noget tidspunkt udtalt mig om. Det er der, det kan enhver jo se, der har fulgt tallene, men det er jo ikke ensbetydende med, at tilpasningen er tilstrækkelig, for så ville der ikke være denne overkapacitet.

Nej, sandheden er, at det er hr. Svend Auken, der puster til konflikten, men det er selvfølgelig meget rart, hvis han kan få nogle andre skudt det i skoene.

På samme måde må man sige, at hr. Svend Auken med sine udtalelser i dag bidrager til konflikten ved at sige, at der bliver totalt kaos på arbejdsmarkedet den 1. marts. Det er jo en direkte opfordring til ikke at få løst problemerne omkring vejrliget. Efter det radikale venstres opfattelse hører vejrligsbestemmelserne ikke ind under dagpengeloven.

Her har vi igen et system, hvor både arbejdsgivere og arbejdstagere er interesseret i, at det offentlige skal betale. Vi får aldrig nogen sinde styr på området, hvis det er sådan, at man ustraffet kan lade en tredje part betale. Hvorfor i himlens navn skulle man så søge en anden løsning, som i højere grad ville betyde, at man selv skulle bidrage til systemet?

Første næstformand (Knud Østergaard):

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 43, angående ophævelse af de gennemførte stramninger vedrørende supplerende

dagpenge, vejrligsarbejdsløshed m.v., hr. Waldorff, har ordet.

Waldorff (VS):

Jeg vil først lige kommentere de 2 andre forslag, vi snakker om her i dag.

Jeg vil om socialdemokratiets forslag sige, at hvad der end måtte være sket af besynderlige ting i arbejdsministeriet under ledelse af hr. Svend Auken eller under manglende ledelse af samme, så synes jeg i hvert fald, det er udmærket, at socialdemokratiet ligesom vi andre foreslår, at vejrligsbestemmelserne bliver ført tilbage til de gamle bestemmelser fra før nytår. Jeg vil også sige, at socialdemokratiets forslag om at lave et generelt loft på 16 timer for alle selvfølgelig er bedre end det, regeringen har gennemført, både det oprindelige regeringsforslag, hvor der ikke skulle gives nogen dispensationer, og det, man er blevet presset til at komme med, denne positivliste, som er fuldstændig håbløs. Det vil være langt bedre. Jeg er enig i, at det ikke løser problemet, men i det væsentlige flytter det.

Det løser heller ikke problemet med, at der er mulighed for tænkning i dagpengereglerne. Vi vil have nøjagtig det samme problem, at en times arbejde mere eller mindre, men ganske vist på et andet niveau, betyder en hel masse for den samlede indtjening. Hvis man regner det igennem for en havnearbejder, så er det sådan, at efter at have arbejdet 16 timer koster den 17. time 209 kr. for havnearbejderen. Faktisk skal den samme havnearbejder arbejde helt op til og med 25 timer, før han er på niveau med det, han fik ved 16 timers arbejde og fuld dagpengesats. Det virker smæk urimeligt, hvorfor man skal levere 8 timers arbejde uden i og for sig at få noget ud af det. Jeg mener, det er helt oplagt, at det vil føre til, at man overvejer: nej, nu kommer jeg alligevel for højt op, specielt fordi mange havnearbejdere faktisk er i den situation, at de slet ikke kan være sikre på at nå op på så mange timer. Det kan ikke altid forudsiges, om de kan nå det.

Jeg synes egentlig, at socialdemokratiets ordfører skulle prøve at uddybe de bemærkninger, der er om de dispensationer, man vil give havnearbejdere og arbejdere i industri og inden for hotel og restauration. Hvis der skal være noget indhold i de bemærkninger,

[Waldorff]

så må det næsten betyde, at de samme grupper skal være anderledes stillet i forhold til loven, og det har jeg fået bekræftet at de ikke er. Altså også havnearbejdere og folk inden for fiskeindustrien kommer ind under reglen om 16 timers loftet. Hvad er der så af indhold i den såkaldte dispensationsbestemmelse? Er det bare en opfordring til, at de skal forhandle om problemet?

Jeg vil da kvittere for den pæne og rimelige omtale af VS' forslag ved at sige, at vi gerne vil være med til at diskutere det her, også selv om vi har nogle kritikpunkter vedrørende den udformning, socialdemokratiet har foreslået.

Om SFs forslag kan jeg sige ret kort, at det synes vi er et udmærket forslag, og det kan vi da helt gå ind for.

Hr. Hans Jørgen Holm, var det vist, talte om, at VS i modsætning til SF accepterede store dele af det dagpengeindgreb, der var gennemført i oktober. Nu ved jeg ikke, om det var et forsøg på at være morsom, men jeg har lært, at man altid skal være meget forsigtig med at overvurdere sine medmennesker, så derfor må jeg hellere forklare hr. Hans Jørgen Holm, hvad det, vi skriver i bemærkningerne, betyder. Vi har naturligvis ikke accepteret det indgreb, som blev gennemført i oktober, men vi har ønsket at undersøge nogle muligheder for at fjerne den stramning, der skete præcis omkring supplerende dagpenge, vejrligsbestemmelser og den slags ting. Når vi overhovedet fandt, at det var fornuftigt, så var det, som vi også har skrevet i bemærkningerne, fordi folk med bare en lille smule anstændighed i behold ikke kan lade en lovgivning som den, der er gennemført, stå, som den er. Jeg vil gerne indrømme, at vi specielt havde nogle forhåbninger til den radikale anstændighed, men den har vist sig at være fraværende. Det er bare sørgeligt.

Jeg skal i øvrigt ikke gentage så meget af, hvad der er sagt og skrevet og dokumenteret om de supplerende dagpenge, bare sige, at det er underligt, at nogen overhovedet kan stille sig op og forsvare det indgreb over for de supplerende dagpenge, som blev gennemført dengang, hvor regeringen oven i købet har fundet de svageste og de dårligst stillede grupper på arbejdsmarkedet og har valgt at ramme præcis dem.

Jeg tror, at man kan forklare det meget ligt. Det, de borgerlige partier og de partier, som i dag afviser at lave om på det, der er gennemført, virkelig ønsker, er at skabe en armé af dårligt lønnede arbejdsløse, som også på grund af udformningen af dagpenge-reglerne er så sultne efter at få arbejde, at de virkelig kan bruges som løntrykkere for at få den lønreduktion igennem, som man slås så hårdt for fra de borgerlige partiers side.

Så bliver man presset af havnearbejderkonflikten, og jeg vil da godt i modsætning til dem, der hidtil har snakket om den konflikt, sige, at jeg synes, det er en fantastisk god og stærk konflikt, og jeg er imponeret af, at en gruppe arbejdere, som har styrke til at sætte magt bag deres krav, på vegne af alle de grupper, som bliver ramt af de her urimelige regler om supplerende dagpenge, går ud i en langvarig og hård konflikt, som koster dem selv meget dyrt. Det bliver de til gengæld straffet for af regeringen. Det, der i virkeligheden var mest iøjnefaldende ved det dispensationsudspil, der kom fra regeringen, var, at den gruppe, der lige præcis bliver behandlet dårligst i forhold til dispensationerne, er havnearbejderne, helt klart en hævnaktion, fordi regeringen var presset af de samme havnearbejdere til at gennemføre dispensationer for grupper, som man aldrig nogen sinde havde tænkt sig at give dispensationer for. Det er jo sandheden. Det var også regeringen, der stod bag arbejdsdirektøren, da han sagde: nul dispensationer til nogen faggrupper. Og så rammer man dem igen ved at lave en særlig dårlig løsning for havnearbejderne, mens man for nogle andre, cykelvikarer, timelærere osv., laver noget, som er en rimelig dispensationsordning, forstået på den måde, at den nogenlunde løser det, der er deres aktuelle problem.

Der har været snakket for lidt om de indgreb, som er gennemført ud over indgrebet over for de supplerende dagpenge, og som faktisk har nogle virkninger, der ligner dem temmelig meget. Det er sådan noget som den nye regel om søgnehelligdagsdagpengene, og det er reglen om mindstekravet til ledigheds længde. Det er nogle regler, der oven i indgrebet over for de supplerende dagpenge rammer havnearbejderne, men også andre grupper. På årsbasis kan man gøre tabet for f. eks. en havnearbejder som følge af den nye regel om søgnehelligdagsdagpengene op til

[Waldorff]

ca. 2.800 kr., som altså rammer oven i det indgreb, de blev udsat for, oven i de 10.000–15.000–20.000 kr., som man rammer havnearbejderne med på grund af indgrebet over for de supplerende dagpenge.

Vejrligsbestemmelserne er ikke trådt i kraft endnu, og derfor har vi ikke set de praktiske virkninger. Fru Lone Dybkjær siger, at det også kan være et problem, og derfor skal man overvåge udviklingen. Jeg synes egentlig, det er fantastisk. Nu har man lavet fadæsen én gang med de supplerende dagpenge, hvor man først skulle se alle eksemplerne og også skulle se aktionerne, før man begyndte at overveje positivlister, og nu kommer vi så til vejrligsbestemmelserne, hvor man kan sige stensikkert, uanset om man vil bruge det som en opfordring til at gøre noget ved sagerne eller ej, at det betyder det helt store koks på bygningsarbejdspladserne. Det er der ingen tvivl om. Men det afviser man at diskutere på forhånd, og man siger, at man må se på det, når det kommer.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge også de radikale, hvor man egentlig finder en begrundelse for at synes, det er rimeligt, at en bygningsarbejder skal udsættes for at skulle klare sig en hel uge for én dags løn. Det er noget, der vil ske ret tit med de nye vejrligsbestemmelser, hvorefter man ikke får nogen understøttelse de 3 første vejrligsdage. Jeg kunne godt tænke mig en forklaring på, hvad der er den højere retfærdighed i, at en speciel gruppe som følge af de her vejrligsbestemmelser skal udsættes for noget sådant. Det er selvfølgelig ikke noget, der sker hver uge, det ved jeg godt, men det kommer til at ske, og det kommer til at ske jævnlige. I snit betyder alene den her bestemmelse ifølge Fagbladet, at en bygningsarbejder mister i hvert fald 5.000 kr. om året. Og så kan der være de andre bestemmelser om søgnehellidage, mindstekrav til ledighedslængde og alt det andet, som også rammer bygningsarbejderne.

Vi har altså en arbejdsløshedslovgivning, som bygger på det princip, at kun i tilfælde, hvor der er tale om vægning, skal det have konsekvenser for understøttelsen. I alle andre tilfælde af arbejdsløshed, det være sig på grund af vejret, det være sig på grund af ordremangel, det være sig på grund af maskinuheld, materialeangel, i princippet hvad som helst, har man krav på understøttelse, og sådan har det været.

Så kan man begynde at snakke om vejret: ja men skal man så ikke have den samme lovgivning for f.eks. fiskeindustrien – det er også noget, der delvis er begrundet i vejret? Hvorfor skal man have forskellige retningslinjer for bygningsarbejdere og for folk ansat i fiskeindustrien? Jeg mener virkelig, at det her er udtryk for en ekstrem vilkårlighed, som ikke har noget som helst andet formål end at skrabte penge sammen til staten. Man tager nogle grupper, hvor man synes, at her kan man sætte ind, måske uden at det får alt for store konsekvenser, fordi det trods alt er afgrænsede grupper, det handler om.

Så vil jeg sige noget om specielt havnearbejdernes strejke, som jo har tvunget regeringen til at komme med det her dispensationsforslag, og hvor alle – undtagen SF og VS – nu har så forfærdelig travlt med at prøve at presse eller opfordre havnearbejderne til at gå i arbejde. Jeg tror heller ikke, at havnearbejderne vil gøre det efter den her debat. Jeg tror, at de muligvis vil være endnu mere vrede over den holdning, de bliver mødt med, og det har sammenhæng med den straffeaktion, regeringen har iværksat ved at lave en 1½–2 måneders dispensation for havnearbejderne.

Havnearbejderne har samtidig været udsat for en hetz, som siger sparto til det meste af, hvad vi har oplevet i faglige konflikter. Når f.eks. Dansk Arbejdsgiverforening sender manipulerede tal til TV-Avisen, så ryger de lige på skærmen, uden at der bliver stillet kritiske spørgsmål ved de beregninger, arbejdsgiverne kommer med. Når havnearbejderne så korrigerer tallene og sender dem frem til TV-Avisen, så kommer de slet ikke på. Tilsvarende når en landmand henvender sig til B.T. eller til TV eller hvem som helst og siger, at nu må han til at gasse sine kyllinger, så går den også bare lige ind. Når folk så dokumenterer, at der faktisk er rigeligt korn, men at problemet muligvis er, at nogle af landmændene praktiserer en, skal vi sige mildere form for dyremishandling, som betyder, at de stuver kyllingerne sammen, så de er nødt til at putte antibiotika i foderet, så er der ikke nogen, der er interesseret i den slags oplysninger. Der er ikke nogen, der er interesseret i, at det muligvis kunne være bønderne, der gjorde sig skyldige i dyremishandling, fordi alle de, der sidder på magten, har inter-

[Waldorff]

esse i at fremstille havnearbejderne som dem, der er skyld i det.

Jeg får lige at vide, at jeg faktisk har noget kortere tid, end jeg havde regnet med, og derfor skal jeg fatte mig i korthed.

Vi har jo talt om politivolden, det skal jeg ikke sige mere om.

Jeg vil sige bare et par ord om lønstatistikkerne, hvor der har været nogle fuldstændig vilde påstande fremme fra Dansk Arbejdsgiverforening om, hvad det handler om. Der vil jeg henvise til det eneste virkelig dokumenterede tilfælde. Det er en havnearbejder, der i B.T. i forgårs fremlagde lønsedler og kvitteringer for modtagne dagpenge og hele pibetøjet, hvor det for en gangs skyld var muligt at se, hvad der faktisk var udbetalt, og hvad en havnearbejder faktisk havde haft af indtægter, nemlig 127.000 kr. om året. Det var dokumenteret. Der er havnearbejdere, der ligger højere. Der er havnearbejdere, der kommer op på 150.000 kr. De har en del overarbejde, de har også en del ledighedstimer.

Jeg vil godt diskutere selve beløbet, 150.000 kr. Det er muligt, at hr. Hans Jørgen Holm synes, at det er alt for meget. Det er også muligt, at fru Lone Dybkjær synes, at det er for meget. Det er også muligt, at de begge to synes, det er helt rimeligt, at havnearbejderne har en invalidestatistik, der er 4 gange så høj som for SiD-området som helhed, hvor SiD-området i forvejen har en invalidestatistik, der ligger langt over gennemsnittet. Der er altså en sammenhæng imellem et sådant hårdt arbejde og den løn, de kan få for det.

Jeg ville også gerne have talt om strukturproblemer på havnene, men det kan jeg ikke nå. Jeg kan bare nævne det konkrete eksempel, at i kraft af den store stab af løsarbejdere, man har i Københavns havn, kan man losse et skib, der kommer fra Kina, på en uge, hvor man i Göteborg, hvor man har fastansatte arbejdere i langt større omfang, er 3 uger om det. Det er faktisk blevet afprøvet. Jeg tror, man kan sige temmelig sikkert, at hvis man prøver at indføre et fastansættelses-system for havnearbejdere, så får man på den ene side en lang række langtidsarbejdsløse, som skal have fuld understøttelse, og på den anden side nogle funktioner i havnene, som går ad H til, fordi man så vil forsøge at praktisere et system, som ingen andre havne

i verden praktiserer konsekvent, nemlig udelukkende at bygge et så periodisk arbejde som havnearbejde på fastansatte. I Göteborg har det vist sig, at man var nødt til igen at tage løsarbejdere ind; man har 28 pct. løsarbejdere nu, for det kunne bare ikke fungere.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Hr. Waldorff sagde, at jeg havde sagt, at det kan være, at der er et problem med vejrlig, og så må man overvåge det. Videre spurgte hr. Waldorff mig, om det var rimeligt, at en bygningsarbejder skulle klare sig en hel uge for én dags understøttelse.

Nej, jeg har ikke sagt, at det kan være, at der er et problem. Der er et problem, det er helt klart. Jeg har heller ikke sagt, og jeg forestiller mig det heller ikke, at en bygningsarbejder skal klare sig en hel uge for én dags understøttelse. Jeg mener bare ikke, at det er et dagpengeanliggende. Jeg mener, at det er et overenskomstansliggende, og jeg mener, at det er noget, man er nødt til at forhandle sig klar af ved de kommende overenskomster. Da man har vidst det allerede 16. oktober, mener jeg, at det har kunnet indgå i overenskomstforhandlingerne.

Jeg mener, at der med den nuværende dagpengelovgivning her som på havnearbejderområdet er tale om den samme interesse hos arbejdsgivere og hos arbejdstagere for ikke at få løst dette problem, fordi det offentlige under alle omstændigheder har finansieret en vejrligsdag eller en arbejdsløshedsdag. Derfor har arbejdsgiverne i havnene betragtet det som et arbejdsgivertilskud, og på samme måde har man inden for bygningsområdet kunnet være nogenlunde nonchalant med hensyn til vejrligsdage, fordi man ikke selv har skullet finansiere det.

Så blot spørgsmålet om Göteborg havn og fastansatte og alt muligt andet. I henhold til, hvad jeg sagde tidligere, tror jeg, at hvis det fortsætter ret meget længere, så er der slet ikke noget, der hedder havnearbejdere, for så har vi slet ikke nogen havne, der fungerer, fordi al handelen er gået til andre havne.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

[Waldorff]

Jeg mener, at man skubber ansvaret fra sig, når man siger: ja, men dette er et overenskomstansvar. Jeg kan på en vis måde være enig i, at selvfølgelig burde arbejdsgiverne betale, men sådan er det ikke, og sådan er styrkeforholdene ikke, og man ved udmærket godt både i regeringen og i de borgerlige partier, at det er der ikke styrke til at kæmpe igennem for de arbejdsgrupper, det handler om. Det kan heller ikke lade sig gøre i forhold til den måde, overenskomstforhandlingerne praktiseres på, for entreprenørerne kan simpelt hen konsekvent hele vejen igennem sige: nej, det vil vi ikke være med til, og så ryger det op og bliver centrale forhandlinger. Og skulle det endelig gå helt galt, så ved man, at man har muligheden for et regeringsindgreb. Arbejdsgiverne vil ikke gå med til det, og det ved partierne godt, og man ved godt, at dette vil ramme bygningsarbejderne.

Men jeg er glad for, at vi i det mindste fik den indrømmelse, at sådan kan det faktisk i en lang række tilfælde meget let komme til at gå. Så ved vi det.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Den indrømmelse fik hr. Waldorff ikke. I modsætning til hr. Waldorff har jeg tillid til, at man kan nå frem til overenskomster på dette felt.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 45 angående ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., fru Lilli Gyldenkilde, har ordet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Hvor urimelige de dagpengeændringer, det borgerlige flertal har gennemført, er, skal jeg kort ridse op, fordi det er dem, der er anledningen til, at vi har fremsat vores forslag.

Vi har set, at havnearbejderne strejker, for de ved, hvad dette kommer til at koste dem. Det kommer til at koste dem den sociale tryghed, 10.000–15.000 kr. om året, og det er jo det, man skal have det en smule godt for. Der har lige været nævnt et eksempel heroppe. Hr. Waldorff nævnte et eksempel på en havnearbejder, som havde fremlagt sine lønsedler og sine dagpengesedler, så man kunne

se, hvad han egentlig havde i årsindtægt. Den var på 127.000 kr., og det er der altså nogle der synes er for meget, siden der skal skæres i det.

Så kan man stille det næste spørgsmål: hvad bliver det så for grupper, man tager fat i næste gang? Her er der tale om, at man tager fat i nogle grupper, som har en årsindtægt på omkring 100.000 kr. Nogle har noget mere, men de ligger i snit på 100.000 kr. Og det er med dagpenge, og det er med det arbejde, de har. Der findes masser af grupper, som har langt højere årsindtægt. Forskellen mellem dem og en havnearbejder er, at havnearbejderen måske bliver sendt hjem 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 dage på en måned. De andre har måske helårsarbejde undtagen de sidste 2 måneder af året, men sammenlagt har de en langt højere indtægt end havnearbejderne. Bliver det de næste, man tager fat i, når filosofien bag dette er, at man skal spare? Jeg spørger bare, og jeg advarer dem, der skulle finde på at lytte til denne debat, om, hvad der kan komme.

En anden gruppe, som allerede er nævnt, og som jeg også havde taget med, er slagteriarbejderne. De er ligesom landmændene helt uden skyld i, at vi har fået mund- og klovsyge. De bliver nu igen sendt hjem fra slagterierne til ledighed. Sidste gang de blev ramt – det er desværre ikke ret længe siden – fik de 70 kr. mere om dagen i dagpenge, end de får denne gang, og på månedsbasis betyder det altså, at slagteriarbejderen mister 1.400 kr., fordi han er blevet sendt hjem på grund af mund- og klovsygen. Det er der altså ingen der kan begribe en pind af uden for dette hus.

Jeg skal selvfølgelig ikke remse alle grupper op, for det tillader tiden ikke, men jeg skal fastholde, at ikke mindst deltidskvinder, piger i fiskeri- og fjerkræerhverv osv., rammes hårdt af de her regler, og de er end ikke med i de dispensationsregler, som flertallet, eller hvad det nu er, har besluttet at der skal være.

Bestemmelsen vedrørende vejrlig, hvor folk selv skal betale de første 3 dages ledighed, viser ligeledes det borgerlige flertals manglende forståelse ikke kun for lønarbejdernes, men også for de branchers problemer, der berøres af denne bestemmelse. For det første lader det sig ikke gøre at overenskomstdække det på bare nogle få måneder.

[Lilli Gyldenkilde]

Forhandlingskravene var for længst udvekslet, da denne lov blev vedtaget. Med den 4 pct.-ramme, der var givet af samme regering, vil det altså sige, at i de brancher, hvor vejrlig spiller ind, skulle man bruge dele af eller måske hele rammen hertil. Det vil sige, at der ikke blev spor overenskomstdækket ved siden af, og det er jo fuldstændig grotesk. For det andet er bygge- og anlægssektoren et af de områder, der er virkelig hårdt ramt af manglende boligbyggeri og anlægsopgaver. Så kan man indvende, at der heller ikke er så mange, der skal sendes på vejrlig, og det er jo sandt nok. Der er nok heller ikke så mange problemer, for de er fuldtidsarbejdsløse alle sammen, men til gengæld bliver det lige hårdt for de arbejdsgivere, der så er tilbage.

Jeg tror altså, at vi bliver nødt til – det er jo baggrunden for, at vi har fremsat vort forslag – at se meget grundigt på de her ting og finde frem til nogle helt nye ordninger. Vi i vores parti er af den opfattelse, at selvfølgelig skal arbejdsgiverne, når de vil have arbejdskraft permanent til rådighed, hvad enten det sner eller regner eller blæser, betale for den arbejdskraft. Men spørgsmålet er, om det skal gøres på den måde, at det er den enkelte arbejdsgiver, der skal betale for den enkelte, eller man skal lave en udligningsordning for hele erhvervslivet, så det indbetaler mere. Det synes jeg er en diskussion, man bør tage op i forbindelse med det udredningsarbejde, som vi mener virkelig trænger sig på.

Jeg kunne tage flere eksempler op, men det vil jeg ikke, idet jeg godt vil have lejlighed til at svare på nogle af de ting, der er sagt.

Også vi i SF ved da, at der sker misbrug af dagpengene. Vi har omtalt det i vores bemærkninger. Det har aldrig været meningen, at der skulle gives arbejdsgivertilskud til arbejdskraft, der står til rådighed mere eller mindre permanent. Men det, man gør nu, er, at man siger, at det må lønarbejderne betale, i stedet for at det er arbejdsgiverne, der skal betale det. Det kan vi selvfølgelig ikke indse er rimeligt, men det er noget, man må kigge på.

Der er også visse, ganske vist få, tilfælde, hvor man har set, at folk med indtægter på 20.000 kr. om måneden kunne få supplerende hjælp. Det er meget, meget få tilfælde,

men de har været der, det erkender jeg at de har. Det er faktisk fuldstændig urimeligt, for vi ved alle sammen, hvem der betaler dette A-kassesystem via skatterne og via tilskud af forskellig slags. Det er også lønarbejderne. Der er ingen rimelighed i at give supplerende hjælp til en, der har 20.000 kr. om måneden, så der er altså grund til at finde frem til regler, der hindrer dette.

Det er også nødvendigt, at man finder frem til ordninger, der ikke forhindrer lønmodtagerne i at foretage sig noget som helst, når de får dagpenge. F.eks. må de ikke gå til undervisning, der giver kompetence, mere end 12 timer ugentligt, og der kan nævnes mange andre eksempler, som er helt urimelige, og som man bør se i lyset af disse dagpengeregler, for det er dagpengereglerne, der bestemmer, om man må disse ting eller ej. Ligesådan blankethysteriet. Jeg ved ikke, om nogen af de ærede medlemmer nogen sinde har prøvet at stå og udfylde alle de her blanketter ved skranken i en A-kasse. Det er et helt kapitel for sig, og det kan få de mest tålmodige til at ryste på hovedet. Det er, fordi dagpengesystemet er opbygget ud fra latent mistillid til dets brugere. Det mener vi der bør brydes med, og derfor må der en ordentlig undersøgelse i gang af, hvordan vi laver et retfærdigt og et forenklet system, og det er det, vi har fremsat forslag om.

Om socialdemokratiets forslag skal jeg sige, at ifølge bemærkningerne til forslaget er det fremsat for at fjerne utryghed og uro på arbejdsmarkedet. Jeg er meget nervøs for, at det ikke løser noget som helst. Der bliver nogle problemer tilbage, man rykker nogle grænser, og så kommer der nye problemer. Jeg har siddet og lavet nogle beregninger her i dag efter at have talt med nogle havnearbejdere i formiddags. De viser klart, at uanset om man laver en 15 timers regel eller en 16 timers regel, så kan folk sidde og lave beregninger på, hvor meget de tjener, hvor meget de får i dagpenge. I samme øjeblik vedkommende arbejder 17 timer på en uge og får dagpenge for resten, så kan han beregne, at han rent faktisk har under 100 kr. ud af at gå på arbejde 17 timer om ugen, mens den, der ikke kan få noget arbejde, kan gå på fuld tid og dog bruge tiden til noget andet, noget bedre og noget fornuftigere. Det er helt urimeligt at lave den slags regler.

[Lilli Gyldenkilde]

Selvfølger vil vi være med til at se på det i udvalget, vi kan bare ikke umiddelbart sige ja til de ting, der er lagt frem, for vi mener, at der må snakkes meget mere om det, og vi må finde frem til noget, der er bedre. Det allerbedste er selvfølgelig det, SF har foreslået. Det går ud på at tage det hele af bordet og så sige: nu laver vi det undersøgelsesarbejde, vi starter forfra, og vi prøver at lave et ordentligt system. Jeg kan forstå, at det er lidt småt med tilslutningen til det, og det beklager jeg, for vi er dybt bekymrede over det, der er blevet lavet.

Til VS' forslag skal jeg blot sige, at vi selv havde overvejelser i samme retning, da vi sad og udarbejdede de her ting, men blev så enige om, at vi ville lægge megen vægt på at støtte arbejdspladsernes kamp imod de asociale nedskæringer, som vi faktisk mener det er, på dagpengeområdet. Derfor ville vort udgangspunkt være, at man skal tage de ændringer af bordet og få sat et undersøgelsesarbejde i gang.

Jeg kan forstå på en del af det, der er sagt, at det synes man er overbud, det er urimeligt, og jeg ved ikke hvad. Jeg lagde mærke til, at arbejdsministeren sagde, at det var fuldstændig urimeligt, for det ville jo koste 4,5 mia kr. i 1983 og 6,5 mia kr. i 1984. Jeg skal prøve at belyse de tal lidt nærmere, for jeg synes, de lyder meget interessante, set i lyset af, at regeringen jo ikke fik alle sine spareforslag igennem. Der var noget med, at man skulle gå fra 90 pct. ned til 80 pct., og i udkastet til lovforslaget stod, at de samlede besparelser ville være 3,5 mia kr. i 1983. Nu påstår arbejdsministeren, at det koster 4,5 mia kr., hvis der skal genoprettes. Det kan naturligvis ikke passe, men vi skal da undersøge det. Med hensyn til tallene kan man sige: det er altså det, man river op af lønmodtagernes lommer, hvis de bliver arbejdsløse, for det var det, man havde skullet af med i arbejdsløshedsunderstøttelse, såfremt man havde beholdt de gamle regler. Det skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på.

Arbejdsministeren talte om, at SF sikkert accepterede de administrative regler, der var gennemført, siden vi ikke havde skrevet noget om det. Naturligvis ikke. Nogle af dem er jo affødt af forslaget, og når vi kræver forslaget helt taget af bordet, støtter vi selvfølgelig ikke noget af det, der er lavet administrativt.

Den bestemmelse, der er lavet om understøttelse for helligdage, er et ejendommeligt lærestykke i, hvordan man fører klassepolitik herinde. Før havde man en regel, der hed § 85 a, hvorefter arbejdsgiverne skulle betale helligdagsbetalingen, når de fyrede folk, når de sendte dem hjem til jul og påske. Den blev totalt blokeret, boykottet af arbejdsgiverne. Man dyngede arbejdsdirektoratet til med den ene klage efter den anden – med det resultat, selvfølgelig, at det blev taget ud af lovgivningen og de kom ikke til at betale. Og hvad sker der så nu? Ja, der sker det, at man laver en ny bestemmelse, som får arbejderne til at protestere, for nu skal de nemlig lige pludselig selv betale det. Og de trues med bål og brand og politi, og hvad ved jeg. Det er nærmest grotesk.

Jeg skal tage et par af de kodeord op, som har lydt her i dag. Et af dem har været et nyt dansk ord, som hedder »dagpengetænkning«. Det kunne godt være, man af hensyn til de fire tilhørere skulle fortælle, at det ord faktisk betyder misbrug af dagpengesystemet. Det udtryk kunne man lige så godt bruge, når det nu er det, man mener.

Jeg mener, arbejdsministeren sagde, at et medlem af en arbejdsløshedskasse kan indrette sig permanent på deltidsarbejde med supplerende understøttelse. Det kan man altså kun under forudsætning af, at der ikke er arbejde nok i dette samfund. Det er hovedproblemet, vi overhovedet har i dette samfund, at der ikke er arbejde til folk. Ellers blev vedkommende, som får supplerende understøttelse, jo sendt ud til et fuldtidsarbejde. Så er det lidt grotesk at stå og sige den slags ting, synes jeg.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på, hvad hr. Dyremose sagde. Vi fik afklaret nogle ting i den debat, og det er jeg glad for.

Venstres ordfører, hr. Hans Jørgen Holm, siger, at SFs forslag er den letteste løsning, for vi kom egentlig ikke med løsninger på noget. Ja men det er da, fordi det dagpenge-system også er svært for os. Vi har selvfølgelig nogle principper, vi går ud fra, hvorefter vi mener at sådan et system skal opbygges, men vi ved også, at i overskuelig fremtid har vi ikke et flertal, sådan at vi kan lave et dagpengesystem, som vi ønsker det. Derfor ønsker vi et ordentligt betækningsarbejde på disse ting, sådan at man måske kunne nå frem til en større grad af enighed om et sy-

[Lilli Gyldenkilde]

stem, som ikke kan misbruges så meget. Det fremgår klart af vores forslag, at det er det, vi vil.

Kan vi ikke komme igennem med første del af vores forslag – og det må jeg konstatere at vi ikke kan – så håber jeg alligevel, at der vil være mange, som kan gå ind for et sådant udredningsarbejde. Der er jo mange, der har udtalt sig her i dag, heriblandt hr. Glistrup, om, at systemet ikke er retfærdigt. Systemet er ikke godt nok, lad os så lave et ordentligt stykke betækningsarbejde, så vi kan få et system, som er til at leve med.

En anden af de ting, jeg ville tage op, kan jeg ikke nå nu, da min taletid er opbrugt. Så jeg må komme tilbage til det.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

I sit forsøg på at være folkeoplyser meddelte fru Lilli Gyldenkilde, at ordet dagpengetænkning var det samme som dagpengeomisbrug. Det må selvfølgelig stå for fru Lilli Gyldenkildes regning, at hun sætter lighedstegn mellem det at tænke og det at misbruge. For os er det lige præcis det stik modsatte. Dagpengetænkning er der intet odiøst i. Det er da helt i orden. Når folketinget gennemfører sådan nogle regler, som folketinget gennemfører, så må folk indrette sig efter dem. Når f.eks. vejrligsbestemmelserne går ud på, at hvis bare man sørger for at have en enkelt halv times eller et kvarters eller en times vejrlig en gang hver tredje dag, så kan man lave alt det vejrlig i øvrigt, man vil, ja, så er det da helt i orden, så tilrettelægger man det ude på arbejdspladserne sådan, at man har en times vejrlig hver tredje dag. Der er jo ingen, der kan kontrollere bagefter, om det regnede i Nørre-Snede eller solen skinnede for meget eller det blæste for meget i Nørre-Snede. Så går man altså hjem hver tredje arbejdsdag kl. 15 i stedet for kl. 16. Derfor kommer man aldrig op på at have haft tre fulde dage i træk i beskæftigelse, og så kan man, når der kommer virkeligt vejrlig, få de fulde dagpenge udbetalt. Derfor gør den bestemmelse, som vi gennemførte den 16. oktober 1982 vedrørende vejrlig, ikke nogen som helst skade for dem, der tænker sig om. For fremskridtsfolk er det et adelsmærke at tænke sig om – ikke, som fru Lilli Gyldenkilde sagde, et misbrug. Vi er altså ravende uenige

med SF i, at der skulle være noget som helst misbrug i at tænke, men det er altså SFs mening.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg har med stor interesse lyttet til debatten her i eftermiddags og tidligt på aftenen. Jeg har ikke så mange bemærkninger, men et par enkelte.

Først til hr. Svend Auken. Jeg tror, vi er meget enige om, at det er ulykkeligt, at der igen er kommet mund- og klovsyge på Fyn – på et tidspunkt, hvor der netop var udsigt til, at karantænen for dansk landbrug ville blive hævet, bl.a. i Japan. Det ser heldigvis i øjeblikket ud til, at det er et isoleret tilfælde, men man kan jo ikke være sikker. Jeg er bekendt med, at da der sidste gang var mund- og klovsyge, gjorde man det, at man fra den daværende arbejdsministers side fremsendte et aktstykke til finansudvalget, så at de slagteriarbejdere, der kom i vanskeligheder ved at være isolerede, kunne få en dagpengeligende ydelse. Jeg kan oplyse, at selv om jeg ikke har villet dramatisere situationen, fordi vi ikke ved, hvor alvorlig den er, så har jeg i går sendt et brev til finansministeren og bedt om at få lavet et tilsvarende aktstykke, således at vi kan få løst de problemer, der måtte opstå for den gruppe personer.

Hr. Svend Auken var inde på, at regeringen burde tale noget mere. Det var nærmest, som om han på et tidspunkt beskyldte regeringen for at opføre sig som havnearbejderne og lave overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, idet han sagde, at regeringen ikke havde lavet noget hele efteråret. Jeg tror nok, at for dem, der er medlemmer af regeringen, føles det ikke helt sådan.

Hr. Svend Auken sagde også, at nu skulle vi holde op med det partipolitiske drilleri, og nu skulle vi til at tale med hinanden. Jeg synes også, det er meget væsentligt, at man i et demokratisk samfund taler med hinanden. Hr. Svend Auken har flere gange i dag været inde på, at i forbindelse med behandlingen af lovforslaget i oktober måned – hvis hr. Svend Auken hører efter – talte man ikke med nogen. Hvis hr. Svend Auken bare kunne lytte lidt, så ville det måske være lidt mere interessant at henvende sig til hr. Svend Auken. Dengang fremsendte man faktisk lovforslaget til landsarbejdsnævnet, og det blev

[Arbejdsministeren]

behandlet på et ekstraordinært møde i landsarbejdsnævnet. Det blev ikke fremsendt til landsarbejdsnævnet forud for fremsættelsen i folketinget, men det blev fremsendt under behandlingen. Derfor forelå der også til folketingets arbejdsmarkedsudvalg, inden man tog endelig stilling til lovforslaget, den 13. oktober en udtalelse fra landsarbejdsnævnet. Det vil sige, at arbejdsmarkedets parter har udtalt sig i denne sag.

Ligeledes når det drejer sig om den hjemmel, der er i loven til, at arbejdsdirektøren i visse tilfælde kan dispensere. Disse dispensationer er også blevet givet, efter at der har været holdt tre møder i det faglige udvalg og i selve landsarbejdsnævnet. Det vil sige, at der også har været talt med parterne dér.

Når det drejer sig om havnekonflikten, har jeg holdt to møder med de berørte parter – det ene på mit initiativ og det andet på parternes initiativ. Jeg kan også sige, at jeg har talt med folketinget. Jeg har været til samråd i to timer i folketingets arbejdsmarkedsudvalg om denne sag, jeg har været til samråd i folketingets landbrugsudvalg med landbrugsministeren om denne sag, og jeg har derudover haft uformelle kontakter med en række partier i folketinget om denne sag. Men det, der er problemet, er, at der for havnearbejdernes vedkommende er tale om en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, og det eneste, man sådan set kan gøre i denne sag, er at opfordre parterne igen og igen til at gå i arbejde, til at leve op til den foreløbige kendelse, som arbejdsretten har afsagt. Simpelt hen alle, også hr. Svend Auken, har erkendt, at der er tale om en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, og det bør man altså ikke kunne få gevinster af.

Samtidig har vi også sagt, at der er nogle strukturproblemer, og det er derfor, vi har givet en tidsbegrænset dispensation til havnearbejderne. Vi mener med de forarbejder, der er, at man godt kan prøve på at løse disse strukturproblemer.

Hr. Svend Auken sagde noget om vejrligsreglerne. Loven blev vedtaget i oktober måned, og det var netop med velberåd hu, at man fastsatte ikrafttrædelsestidspunktet for denne del af bestemmelsen til den 1. marts i år, således at parterne fik mulighed for at tage dette spørgsmål ind i overenskomstforhandlingen. Jeg mener, det må være væsentligt, at man har gjort det således, at proble-

merne bliver klaret på den måde. Det vil vise sig, i hvilket omfang man har gjort dette. Jeg håber faktisk, at parterne lever op til denne forpligtelse.

Hr. Svend Auken var inde på, at det ikke kunne betale sig at tage 1 times arbejde, og talte om, hvor hårdt folk blev straffet. Ja men hvad er det for noget? Vi har lavet nogle dispensationer for folk, der er vikarer, afløserer, inden for nogle områder, og for folk, der er ekstraordinært beskæftiget. Det er typisk dem, som får disse kortvarige ansættelsesforhold. Til dem har vi sagt, at de kan godt arbejde i 15 timer, for de kommer ned på dimittendsatsen. Jeg må sige, at jeg finder det meget atypisk at forestille sig, at en person skulle have 1 times arbejde om ugen i tilknytning til en fast arbejdsgiver. Jeg synes, det er et meget intellektuelt og et meget for tænkt eksempel, og at det vil være et meget atypisk ansættelsesforhold, som jeg ikke kan se at lovgivere kan tage højde for.

Hr. Svend Auken sagde noget om administrationen. De drøftelser, der har været i landsarbejdsnævnet, er endt med, at landsarbejdsnævnet har bakket op om de dispensationer, der er kommet, og det er et enigt landsarbejdsnævnet, som har godkendt de områder, der her er tale om, og også, at man kan man vurdere, om der senere vil være behov for at lave yderligere dispensationer for tilsvarende grupper.

Hr. Svend Auken spurgte, hvorfor det skulle gå ud over den ene og den anden, at vedkommende fik et job på grund af sygdom eller spidsbelastning. Det er jo ikke det, der har været tale om i denne sag. Her har der været tale om, at det har vist sig, at en gruppe mennesker har kunnet anføre, at det ikke har kunnet betale sig for dem at arbejde. Det har ikke kunnet betale sig for dem at tage et vikarjob – cykelvikar, eller hvad det nu kan være, snerydning, et job af en eller to dages varighed – idet de ville få mere ud af det økonomisk ved at være fuldtidsledige. Vi har sagt, at det vil vi rette op på. Derfor gælder disse regler midlertidige medhjælperer. Så er det sådan set ligegyldigt, om denne midlertidige medhjælp – han eller hun – er ansat, fordi der er en, der er blevet syg, eller fordi der er en spidsbelastning. Det afgørende er, at man ikke har villet dispensere på de områder, hvor vi mener der kan være tale om dagpengetænkning – altså for den person,

[Arbejdsministeren]

der måske fast har en tilknytning til arbejdsmarkedet nogle bestemte timer eller nogle bestemte dage om ugen.

Jeg vil gerne sige til fru Lone Dybkjær, at jeg er også meget berørt – og det tror jeg hele folketinget er, i hvert fald en stor del af folketinget – af konflikten på havneområdet. Men jeg mener ligesom fru Lone Dybkjær, at det er et spørgsmål, parterne må klare. Jeg tror ikke, vi skal sige noget om tal her, for hvis vi siger noget om tal og strukturproblemer og overkapacitet, så er der straks nogle, der kommer og siger: aha, så mange skal der altså afskediges. Men vi ved, at der er en overkapacitet på havneområdet, vi ved, at begge parter, hvis man skal være retfærdig, har haft deres interesse i, at sådan førte ordningen. Man har derfor forhandlet på skråt siden 1966 om at få klaret disse problemer. Nu mener jeg, at det er afgørende, som fru Lone Dybkjær siger, at parterne går i arbejde, og at de i stedet for at lave overenskomststridige arbejdsnedlæggelser bruger tiden til at sætte sig til forhandlingsbordet og prøve på at få løst deres strukturproblemer. Jeg mener, at det først og fremmest er parterne selv, der må klare disse strukturproblemer, fordi det er deres sag, men hvis parterne skulle komme og sige: »Vil du være med til et møde?«, så vil jeg selvfølgelig sige ja. Jeg mener sådan set, at det er parterne – da det er deres overenskomstområde – der principielt bør løse det, men jeg vil da ikke afvise, at jeg vil tale med parterne, hvis jeg på en eller anden måde kan have en formidlende rolle i den sammenhæng – understøttet, at det egentlig er parterne selv, der må nå frem til en løsning, men at man da godt kan være fødselshjælper, hvis man kan hjælpe noget med det, selv om det altså er deres ansvar.

Fru Lone Dybkjær var inde på noget, som jeg synes er væsentligt. Der er flere og flere i samfundet, der er gået på supplerende dagpenge, og det går pludselig op for os, at selv om vi gerne ville give disse tal, har vi ikke kunnet give dem. Derfor mener jeg, det er rigtigt, at man får kortlagt problemerne omkring de supplerende dagpenge. Det er så heldigt, at arbejdsdirektoratet er enigt i denne betragtning, og arbejdsdirektoratet har i dag meddelt mig, at det allerede har sat dette kortlægningsarbejde i gang. Så håber vi på, at det så hurtigt som muligt kan nå frem til

at give os nogle tal, så vi bedre kan analysere dette problem.

Foreløbig har vi sagt, at de dispensationer, vi har givet, skal gælde et år, og så må vi se på: er det de rigtige områder, har de virket efter hensigten, også i forhold til det kortlægningsmateriale, vi får på bordet? Måske bliver vi klogere undervejs.

Hr. Glistrup var inde på det samme som fru Lone Dybkjær: at man skulle have denne kortlægning. Det er jeg selvfølgelig fortsat enig i. Men dernæst ville hr. Glistrup gerne have, at man også fik nogle tal på bordet for, hvad havnearbejderne havde fået ud af det økonomisk. Jeg må sige, at reglen er jo den, at når man er ude i en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, så kan man ikke få udbetalt arbejdsløshedsdagpenge. Der er også i forbindelse med denne sag sendt en rundskrivelse ud til kasserne, hvori man har understreget, at der ikke kan udbetales arbejdsløshedsunderstøttelse. Vi vil selvfølgelig kunne checke, om der er sket fejl nogle steder i systemet, fordi det er en del af vores system at gøre dette.

Hr. Glistrup beder også om at få oplyst, i hvilket omfang der er udbetalt hjælp i henhold til bistandsloven eller sygesikringsloven. Det kan jeg nok ikke som arbejdsminister stå og love her. For som bistandsloven er udformet, kan man, når man ikke kan få arbejdsløshedsdagpenge, få bistandshjælp med tilbagebetalingspligt, hvor størrelsen varierer efter ens familiestørrelse og huslejestørrelse og økonomiske vilkår i øvrigt. På samme måde kan man altså også komme til læge og få dækket sine sygesikringsudgifter. Jeg er ikke i stand til at sige, om man kan oplyse, i hvilket omfang det er sket, men jeg vil tro, at alle de, der ikke har fået dagpenge, er gået på bistandskontoret, for jeg har også set rundskrivelser, hvori man har opfordret havnearbejderne til at gå på bistandskontoret. Jeg ved ikke, om vi kan få de oplysninger, men det er i hvert fald noget af det, som jeg kan spørge socialministeren om han kan undersøge. Jeg ved ikke, om man kan trække de oplysninger ud vedrørende de enkelte personer.

(Kort bemærkning).

Nørgaard Sørensen (S):

[Nørgaard Sørensen]

Arbejdsministeren sagde i sit svar, at hun som sin forgænger ville komme med et aktstykke i løbet af kort tid. Jeg forstår – hvis det skal være en pendant til det aktstykke, vi havde i foråret – at det drejer sig om en erstatning til de lønmodtagere, der er blevet isolerede, og som derfor ikke kan komme på arbejde og heller ikke er dagpengeberettigede. Men de, som man vel først og fremmest kunne tænke på i denne situation, og som hr. Svend Auken også tænkte på i sit første indlæg, er de slagteriarbejdere på Fyn, der nu er hjemsendt på grund af mund- og klovsygen, og som på grund af regeringens nye dagpengeregler kun oppebærer 266 kr. om dagen. Det kunne være interessant at høre, om ministeren agter i samme aktstykke at gøre noget derved, f. eks. ved at ligestille dette med de overvejelser, man gør sig om erstatninger til de landmænd, der er økonomisk skaderamte.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det er kun en kort bemærkning til hr. Nørgaard Sørensen. Det er rigtigt, at det, aktstykket drejede sig om, var personer, der var isolerede på gårde. Der er et problem med slagteriarbejdere nu, fordi man kan sige, at de er tilknyttet en bestemt virksomhed. Vi har diskuteret sagen i arbejdsministeriet og overvejer den i øjeblikket.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der var et par ting, jeg gerne ville sige et par ord om, som jeg ikke nåede før. Det ene er strukturproblemer. Jeg kan da godt se, at et løsarbejdersystem vel ikke er det rareste i verden. Det er ikke klart at stå der hver dag og ikke vide, om man får arbejde eller ikke får arbejde. Det kan jeg godt forstå. Jeg kan godt forstå, man forsøger at lave nogle regler. Det har man også gjort i de store havne, f.eks. København og Århus. Der har man lavet et fastarbejdersystem, men alligevel har man altså brug for løsarbejdere også, for der kommer nogle spidsbelastninger, som man ikke kan klare med det faste system, man har. Det skal man være klar over.

Men når man snakker så meget om dette strukturproblem, kan jeg ikke lade være med at sige, at det var ikke på tale, da vi diskuterede dagpengeloven. Strukturproblemet er et problem, der er kommet op, efter at havnearbejderne strejker, fordi de er imod disse dag-

pengeregler. Så er man begyndt at diskutere strukturproblemer – det vil sige på almindeligt dansk, at der er for mange af dem. Man må uvilkårligt stille sig selv det spørgsmål: ja men hvor er der ikke det med 300.000 arbejdsløse, eller hvor meget det efterhånden er? Det er vel 322.000 registrerede arbejdsløse. Vel er de ikke arbejdsløse alle sammen fuldtids og langtids, men det viser dog noget om, at vi har en kæmpearbejdsløshed i dette land. Så hvor har vi rent faktisk ikke strukturproblemer? Det vil sige: hvor skal de gå hen, om vi løste det såkaldte strukturproblem? Ja, de kan vel melde sig ind i SiD, blive flyttet over i SiD til noget løsarbejde andre steder. Ja men SiD har jo i forvejen, jeg ved ikke hvor mange arbejdsløse, så man løser ingen problemer med det. De kommer til at komme på dagpenge på den ene eller på den anden måde, for det er arbejde, vi mangler.

Jeg var egentlig glad for, at arbejdsministeren sagde, at nu havde man ovre i arbejdsdirektoratet sat et kortlægningsarbejde i gang på området supplerende dagpenge. Det havde dog været noget smartere, om det kortlægningsarbejde havde været foretaget, inden man kastede sig ud i at lave en lov som den, vi nu står her og behandler, og som jo ikke er færdigbehandlet med det, vi behandler her i dag. Den vil vende tilbage igen og igen. Det havde været noget smartere. Jeg kan ikke lade være med at sige, at vi er nogle stykker, der har arbejdet i arbejdsmarkedsudvalget i nogle år og har stillet det ene spørgsmål efter det andet til statistikken for at få oplyst: hvor mange kvinder er der på deltid, hvor mange kvinder er der på supplerende hjælp osv. osv.? Hver gang har vi fået at vide, at det føres der ikke statistik over. Det er altså ikke kun i denne ministers periode, vi har spurgt om det, det må jeg sige. Det burde have været igangsat for længst. Én ting er sikker og vis: når alle kan stå og beklage det her – fra hr. Glistrup til fru Lone Dybkjær – og når arbejdsministeren tilsyneladende medgiver, at der har manglet noget, i og med at man nu sætter arbejdet i gang, så havde det været rimeligere, at man havde haft det grundlag. Så havde man måske ikke ramt så skævt og så, om jeg må sige det, tåbeligt, som eksemplerne viser at man har ramt med denne lovgivning.

[Lilli Gyldenkilde]

Jeg skal til sidst bare sige tak til VS, som er dem, der har udtrykt en smule sympati for vores forslag, og en meget begrænset tak til socialdemokratiet, som dog har udtrykt en vis sympati for det, men ved at fremsætte sit eget, meget pauvre forslag i forhold til det har vist, hvad det virkelig vil.

Jeg skal til allersidst stille et lille spørgsmål til arbejdsministeren i håb om, at jeg kan få et svar. Arbejdsministeren fortalte os den gode nyhed, at nu skal der kortlægges, og så vil man vende tilbage om et års tid og se på, hvor man har ramt rigtigt og ikke ramt rigtigt med dispensationerne. Jeg må spørge: hvad vil man så gøre for de grupper – som havnearbejderne f.eks. – hvis de nu ikke får klaret deres strukturproblem i løbet af den tid, man pålægger dem at få det klaret i? Vil man så også vende tilbage dér? Nu har vi fået løfte om, at man vil vende tilbage på det andet område. Så kan det jo have interesse at få at vide, om man også kan vende tilbage på havnearbejderområdet.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg skal gøre det kort og kun sige, at regeringen forventer faktisk, at havnearbejderne løser deres problemer, for regeringen er overbevist om, at havnearbejderne og deres arbejdsgivere i fællesskab kan løse dem, hvis de vil løse dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 19. januar 1983, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 19.57
